

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

**Ziņojums
par horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” īstenošanu
Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu
ietvaros**

01.-12.2010.

Satura rādītājs

1. IEVADS	4
2. IZAICINĀJUMI HP IA ĪSTENOŠANĀ 2011. GADĀ.....	7
3. VALSTS STRATĒGISKAJĀ IETVARDOKUMENTĀ NOTEIKTO HORIZONTĀLĀS PRIORITĀTES „ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA” IETEKMES RĀDĪTĀJU PROGRESS UN ŠĪ PROGRESA ANALĪZE.....	8
4. DARBĪBAS PROGRAMMU IETEKMES RĀDĪTĀJU PROGRESS UN ŠĪ PROGRESA ANALĪZE	9
4.1. Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi	9
4.2. Samazināts ūdens patēriņš.....	10
4.3. Nodrošināta cilvēku veselībai nekaitīga ūdens kvalitāte.....	12
4.4. Nodrošināta racionāla, vidi saudzējoša un ilgtspējīga zemes resursu, zemes dziļu un augsnes izmantošana	14
4.5. Siltumnīcefekta gāzu emisijas (SEG) nepārsniedz Latvijai noteiktās saistības.....	15
5. PASĀKUMI HORIZONTĀLĀS PRIORITĀTES „ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA” IEVIEŠANAS UN UZRAUDZĪBAS NODROŠINĀŠANĀ.....	16
6. APSTIPRINĀTO PROJEKTU SADALĪJUMS ATBILSTOŠI HORIZONTĀLĀS PRIORITĀTES „ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA” MĒRĶIEM	17
7. HORIZONTĀLĀS PRIORITĀTES „ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA” ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS RĀDĪTĀJU ANALĪZE	20
7.1. Gaisa piesārņojuma samazinājums	20
7.2. Ūdeņu apsaimniekošana	21
7.2.1. Biogēno elementu emisiju samazinājums virszemes ūdeņos	21
7.2.2. Skābekli patērējošo organisko vielu ieneses samazinājums virszemes ūdeņos.....	22
7.2.3. Ūdens zudumu samazinājums	23
7.3. Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums	23
7.4. Atkritumu apsaimniekošana	24
7.4.1. Radītais sadzīves un bīstamo atkritumu apjoms un radīto atkritumu (sadzīves un bīstamo atkritumu) apjoma samazinājums	24
7.4.2. Apglabāto sadzīves atkritumu daudzuma samazinājums	25
7.4.3. Pārstrādāto sadzīves un bīstamo atkritumu apjoms.....	26

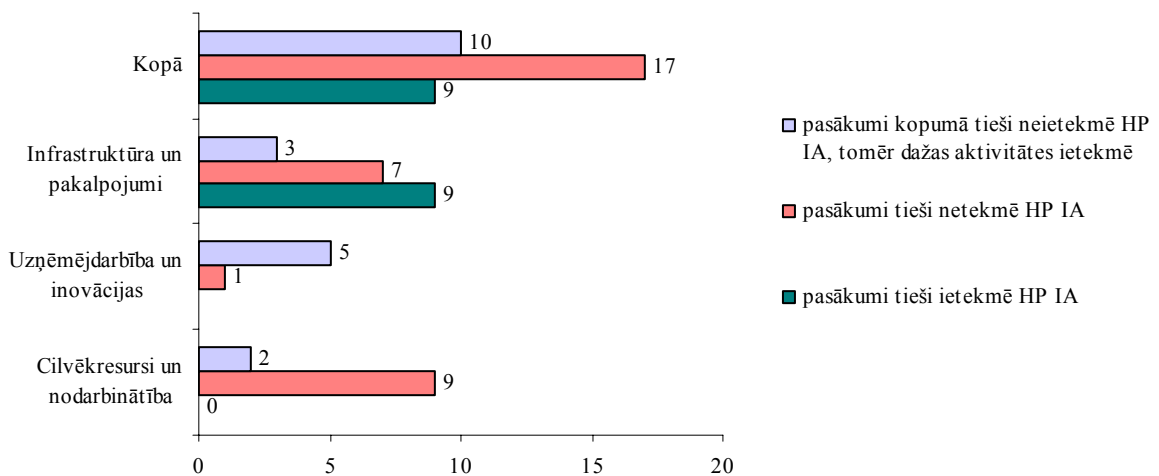
7.5. Dabas resursu izmantošana	27
7.5.1. Pazemes ūdens ņemšanas apjoms	27
7.5.2. Virszemes ūdens ņemšanas apjoms.....	28
7.5.3. Sanēto, rekultivēto piesārņoto teritoriju platība	28
7.6. Energoefektivitāte.....	29
8. PĀRSKATS PAR LABĀS PRAKSES PIEMĒRIEM SAISTĪBĀ AR HORIZONTĀLĀS PRIORITĀTES „ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA” IEVIEŠANU	30
8.1. Labās prakses piemēri VARAM pārziņā esošajās aktivitātēs	31
8.2. Labās prakses piemēri Ekonomikas ministrijas pārziņā esošajās aktivitātēs	32
8.3. Labās prakses piemēri Satiksmes ministrijas pārziņā esošajās aktivitātēs	32
8.4. Labās prakses piemēri Veselības ministrijas pārziņā esošajās aktivitātēs	32
8.5. „Zaļā iepirkuma” principa ievērošanas gadījumi	33

1. Ievads

Lai nodrošinātu horizontālās prioritātes „ilgtspējīga attīstība” (turpmāk – HP IA) īstenošanas uzraudzību, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) noteikusi šādus pamatprincipus:

- ziņojumā informāciju apkopo par kārtējā kalendārā gadā īstenotajiem projektiem – kalendārā gadā īstenotas visas projektā plānotās darbības;
- ziņojumā informāciju apkopo par aktivitātēm/apakšaktivitātēm, kuru īstenošana ietekmē HP IA atbilstoši darbības programmās norādītajam:
 - aktivitātes/apakšaktivitātes, kas ir tieši saistītas ar HP IA mērķi(iem) un to ietvaros visi plānotie projekti ir vērsti uz HP IA mērķa(u) sasniegšanu;
 - aktivitātes/apakšaktivitātes, kuru mērķi nav tieši saistīti ar HP IA mērķiem, bet aktivitātei ir ietekme uz HP IA;
 - aktivitātes/apakšaktivitātes, kuru mērķi nav tieši saistīti ar HP IA mērķiem, kopumā aktivitātei nav ietekme uz IA, bet ir iespējami projekti, kuru mērķi atbilst kādam no IA mērķim;
- ziņojumā iekļauj labās prakses piemērus par aktivitātēm/apakšaktivitātēm, kas nav tieši saistītas ar HP IA, ja atbildīgās iestādes šādu informāciju ir iesniegušas VIDM;
- ziņojumā iekļauj informāciju par ieguldītajiem līdzekļiem HP IA īstenošanā;
- pasākumam/aktivitātei/apakšaktivitātei, kur nav iespējams kvantitatīvi noteikt gan īslaicīgo, gan ilglaicīgo ietekmi uz HP IA norāda pasākuma/aktivitātes/apakšaktivitātes rezultātus, kas var ietekmēt HP IA ilgtermiņā.

Analizējot „Valsts stratēģiskā ietvardokumenta” (turpmāk – VSID) īstenošanas pasākumus un atvēlēto finanšu līdzekļu sadalījumu ar mērķi noteikt HP IA ietekmi, secināts, ka kopumā no 36 pasākumiem tikai viena ceturtdaļa pasākumu tieši ietekmē HP IA. Vislielākā ietekme ir darbības programmai „Infrastruktūra un pakalpojumi” (*1. attēls*).

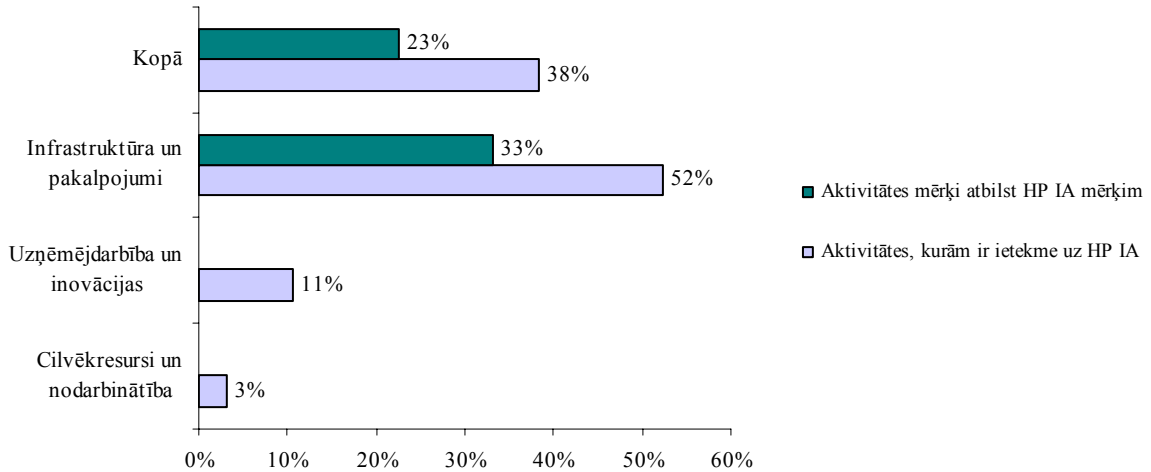

1. attēls. Pasākumu sadalījums atbilstoši to ietekmei uz HP IA

1. tabula. Darbības programmu pasākumu ietekme uz HP IA

Darbības programma	Pasākumi tieši ietekmē HP IA	Pasākumi tieši neietekmē HP IA, tomēr dažas aktivitātes ietekmē
Cilvēkresursi un nodarbinātība		1.1.2.1.1. Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai
		1.1.2.2.1. Studiju programmu satura un īstenošanas uzlabošana un akadēmiskā personāla kompetences pilnveidošana
Uzņēmējdarbība un inovācijas		2.1.1.1. Atbalsts zinātnei un pētniecībai
		2.1.2.2.1. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde
		2.3.2.2. Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās (ĪAT)
Infrastruktūra un pakalpojumi	3.2.1. Pieejamības un transporta sistēmas attīstība	3.1.4.3. Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros
	3.3.1. Liela mēroga transporta infrastruktūras uzlabojumi un attīstība	3.1.4.4. Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai
	3.3.2. Ilgtspējīgas transporta sistēmas attīstība	3.1.5.1. Ambulatorās veselības aprūpes attīstība
	3.4.1. Vide	3.1.5.1.2. Veselības aprūpes centru attīstība
	3.4.4. Mājokļa energoefektivitāte	3.1.5.3.1. Stacionārās veselības aprūpes attīstība
	3.5.1. Vides aizsardzības infrastruktūra	3.4.2.1.2. Nacionālas nozīmes velotūrisma produkta attīstība
	3.5.2. Enerģētika	
	3.6.1. Atbalsts ilgtspējīgai pilsētvides un pilsētregionu attīstībai	
	3.6.2. Komplekss atbalsts novadu pašvaldību izaugsmes sekmēšanai	

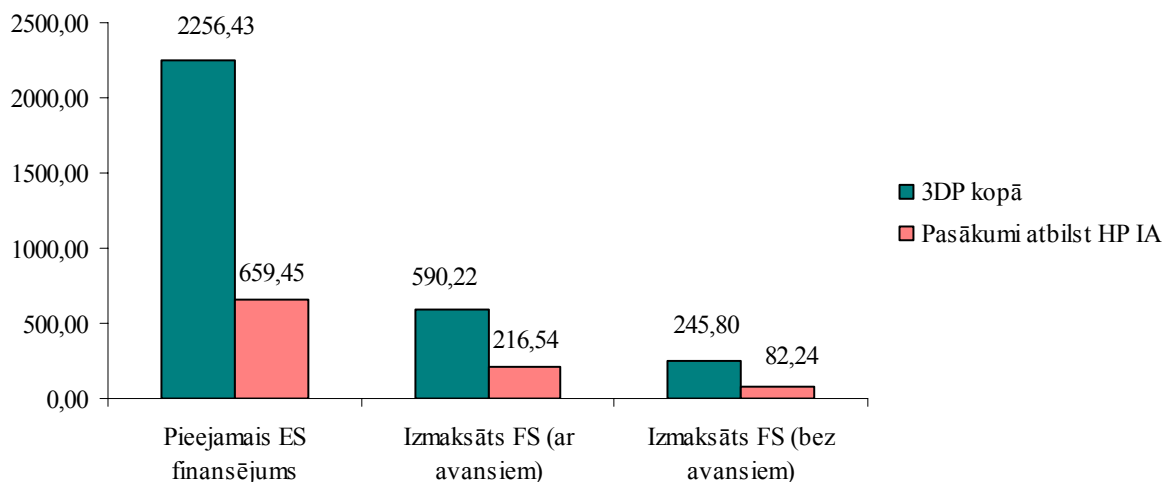
Pasākumiem, kuru mērķi atbilst HP IA mērķiem, plānotais finansējuma īpatsvars sasniedz 23%, bet attiecībā pret darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” īstenošanai paredzēto finansējumu 33%. Kā redzams tad tikai darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” īstenošanai paredzēti pasākumi, kuru mērķi atbilst HP IA mērķiem (2. attēls).

2. attēls. Pasākumu īstenošanai plānotā finansējuma īpatsvars sadalījumā atbilstoši to ietekmei uz HP IA, %

Pasākumiem, kuriem ir ietekme uz HP IA (3.2.1., 3.3.1., 3.3.2., 3.6.1., 3.6.2. pasākums) un kuru ietvaros ir atsevišķas aktivitātes ar ietekmi uz HP IA (skat.1. tabulas 3. kolona) plānoti 38% no kopējā¹ visu trīs darbības programmu finansējuma, attiecīgi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros 52%, darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” – 11% un darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” – 3% no atbilstošās darbības programmas finansējuma.

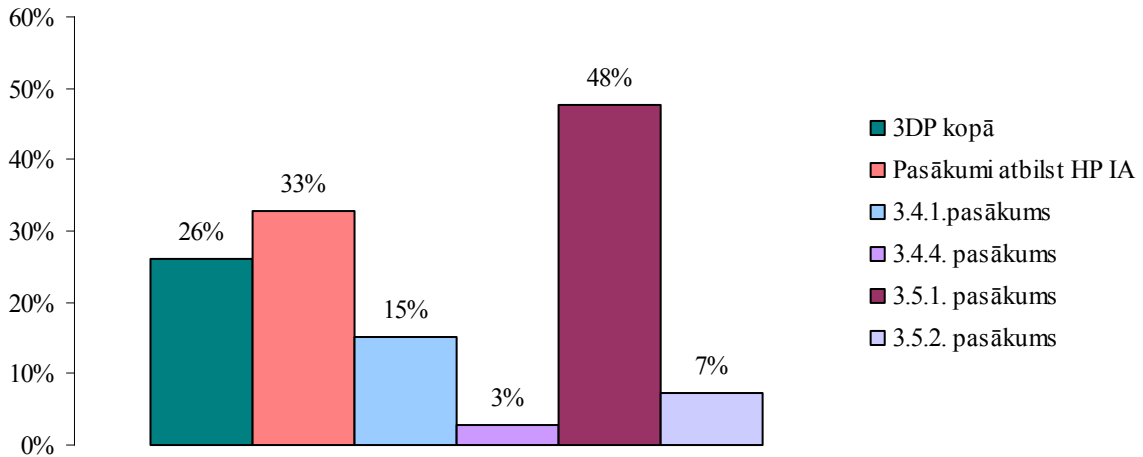
Izvērtējot finansējuma apguvi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros, redzams, ka 3.4.1., 3.4.4., 3.5.1. un 3.5.2. pasākumu (pasākumu mērķi atbilst HP IA mērķiem) īstenošanai kopumā tika plānoti tikai 29% no darbības programmai pieejamajiem ES fondu līdzekļiem. Tajā pašā laikā šo līdzekļu apguve ir lielāka, t.i., 37% no finansējuma saņēmējiem izmaksātā ES līdzfinansējuma (ar avansiem), attiecīgi – 33% izmaksātā ES līdzfinansējuma (bez avansiem) izmaksāti tiem finansējuma saņēmējiem, kuru projektu mērķi atbilst HP IA mērķiem (3. attēls).

¹ Kopējais finansējums – ES fondu finansējums kopā ar nacionālo publisko finansējumu un privāto finansējumu. VARAM_zinojums HP IA_130511_precizētais

3. attēls. Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” finansējuma apguve, milj. LVL

Vidēji pasākumu, kuru mērķi saskan ar HP IA mērķiem, īstenošanai izmaksāti 33% no pieejamajiem ES fondu līdzekļiem. Vislielākās izmaksas veiktas finansējuma saņēmējiem, kuri īsteno ūdenssaimniecības infrastruktūras projektu aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000 (4. attēls).

4. attēls. Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” finansējuma apguve ar finansējuma saņēmējiem izmaksātajiem avansiem, %

2. Izaicinājumi HP IA īstenošanā 2011. gadā

Izvērtējot izaicinājumus HP IA īstenošanā, jāņem vērā, ka pasākumiem un to ietvaros īstenojamiem projektiem var būt tieša ietekme un netieša ietekme uz HP IA rādītājiem, turklāt atsevišķu aktivitāšu projektu īstenošanas ietekme būs identificējama tikai pēc ilgāka laika posma.

Attiecībā uz pasākumiem 3.4.1., 3.4.4., 3.5.1. un 3.5.2., kuru mērķi saskan ar HP IA mērķiem, sagaidāms, ka 2011. gadā būs iespējams norādīt tieši kā ES fondi ietekmē šo mērķu sasniegšanu, jo aktivitāšu ietvaros plānots pabeigt vairāk nekā 298 projektus. Būtiskākās izmaiņas sagaidāmas no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vidē novadītā piesārņojuma samazinājuma jomā, kā arī iedzīvotāju skaita palielināšanā, kuriem būs nodrošināta gan centralizēto ūdensapgādes, gan kanalizācijas pakalpojumu pieejamība. Plānots, ka 2011. gadā tiks pabeigti 137 ūdens apsaimniekošanas sistēmu attīstības projekti.

Vienlaikus jāatceras, ka sākotnēji plānošanas dokumentos un MK noteikumos par aktivitāšu īstenošanu netika paredzēti HP IA uzraudzības rādītāji atsevišķām aktivitātēm. Līdz ar to projektu iesniegumos netika prasīts norādīt minētos sasniegtos rādītājus. Kā rezultātā būs jāveic izvērtējums, kā ES fondu atsevišķas aktivitātes (3.2.1, 3.3.1., 3.3.2., 3.4.4., 3.6.1. un 3.6.2.) ietekmē HP IA.

Atbildīgajām un sadarbības iestādēm 2011. gadā būs jāpievērš lielāka uzmanība darbam ar finansējuma saņēmējiem, jo kā līdzšinējā pieredze rāda finansējuma saņēmēju iesniegtā informācija par HP IA īstenošanu ir ļoti nepilnīga, kas būtībā neļauj identificēt, kā tieši projekta (aktivitāšu) ietvaros īstenotie pasākumi ietekmē HP IA.

VARAM norāda, ka, tā kā oficiālā valsts statistika par konkrēto gadu ir pieejama tikai nākošā gada vidū, tad izvērtējumu par ES fondu ietekmi uz atbilstošajiem statistikas datiem atbildīgā institūcija par HP IA „Ziņojumā par horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” īstenošanu Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ietvaros” nevar iekļaut, t.i., ziņojumā var norādīt tikai konkrētos sasniegtos rādītājus atsevišķām aktivitātēm.

3. Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā noteikto horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” ietekmes rādītāju progress un šī progresa analīze

VSID HP IA uzraudzībai noteikts horizontālās prioritātes rādītājs

- atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvars ir līdzsvarots ar primārajiem enerģijas resursiem (bāzes vērtība 2005.gada – 35%).

„Atjaunojamo energoresursu izmantošanas pamatnostādņēs 2006.-2013.gadam” 2006.gadā bija iekļauts mērķis noturēt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru valsts primāro energoresursu bilancē vismaz 35%. 2009. gadā šis mērķis praktiski tika sasniegts (2. tabula).

2. tabula *Īpatsvars kopējā energoresursu bilancē²*

	Izpilde 2009.gadā
Atjaunojamo energoresursu īpatsvars valsts primāro energoresursu bilancē	35,8 %

VARAM vēlas informēt, ka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes direktīvu 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK izmanto rādītāju „atjaunojamo energoresursu īpatsvars no kopējā enerģijas bruto gala patēriņa”. Latvijas vispārējais mērķis ir palielināt no atjaunojamiem energoresursiem saražotās enerģijas īpatsvaru no 32,6% 2005.gadā līdz 40% 2020.gadā bruto enerģijas galapatēriņā. No atjaunojamiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvaram bruto enerģijas galapatēriņā 2011.-2012.gada periodā jāsasniedz 34,08%, 2013.-2014.gada periodā 34,82, 2015.-2016.gada periodā 35,93% un 2017.-2018.gada periodā 37,41%. Līdz 2020. gadam atjaunojamās enerģijas īpatsvaram transporta sektorā jāsasniedz vismaz 10% no enerģijas bruto galapatēriņa transportā. 2008. gadā atjaunojamo energoresursu īpatsvars kopējā enerģijas bruto galapatēriņā sastādīja 29,9%. Šī rādītāja sasniegtā vērtība 2009. gadā būs pieejama 2011. gada oktobrī, kad būs pieejami Eurostat aprēķini par atjaunojamās enerģijas īpatsvaru kopējā enerģijas bruto gala patēriņā.

Tieša ietekme uz šo rādītāju bija paredzama, īstenojot 3.5.2.2. aktivitātes „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība” un 3.5.2.3. aktivitātes „Vēja elektrostaciju attīstība” projektus. Pēc grozījumiem darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā tikai 3.5.2.2. aktivitātei ir tieša ietekme uz šo rādītāju. Pastarpināta ietekme varētu būt šādām aktivitātēm:

- 3.4.4.1. aktivitātei „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”;
- 3.4.4.2. aktivitātei „Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”;
- 3.5.2.1. aktivitātei „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” un
- 3.1.4.3. aktivitātei „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros”;
- 3.1.4.4. aktivitātei „Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai”;

² CSP dati

3.6.1. pasākums „Atbalsts ilgtspējīgai pilsētvides un pilsētreģionu attīstībai”;

3.6.2. pasākums „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”, ja šo aktivitāšu projektu ietvaros paredzētas energoefektivitātes paaugstināšanas vai energoresursu izmantošanas samazināšanas pasākumi it sevišķi gadījumos, kad tiek izmantoti neatjaunojamie energoresursi.

3.5.2.2. aktivitātes īstenošana nav ietekmējusi šo rādītāju, jo tikai 2010. gadā apstiprināti pirmie projektu, kuru pabeigšana plānota 2011. līdz 2013. gadam.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ierosina VSID noteikto HP IA rādītāju – „atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvars ir līdzsvarots ar primārajiem enerģijas resursiem” aizstāt ar rādītāju – „atjaunojamo energoresursu īpatsvars no kopējā enerģijas gala patēriņa”, lai nodrošinātu atbilstību Eiropas Parlamenta un padomes direktīvai 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu.

4. Darbības programmu ietekmes rādītāju progress un šī progressa analīze

Ietekmes novērtēšanai izmanto šādus vides kvalitāti raksturojošus ietekmes rādītājus, kas rāda arī horizontālās prioritātes īstenošanas progressu:

- iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, ko plānots palielināt no 9% 2004. gadā līdz 62% 2013. gadā;
- samazināts ūdens patēriņš – pazemes ūdens ņemšanas apjoms samazināsies no 108 milj.m³/gadā līdz 104 milj.m³/gadā 2013. gadā;
- nodrošināta cilvēku veselībai nekaitīga ūdens kvalitāte – prognozēts, ka palielināsies ūdens objektu ar augstu vai labu kvalitāti īpatsvars no 38 % 2008. gadā līdz 60% 2013. gadā;
- nodrošināta racionāla, vidi saudzējoša un ilgtspējīga zemes resursu, zemes dziļū un augsnes izmantošana – kopējā apglabāto sadzīves atkritumu daudzuma samazinājums pret iepriekšējo gadu 2009. gadā sasniegs 10 tūkst. t/gadā, bet 2013. gadā – 5 tūkst. t/gadā;
- siltumnīcefekta gāzu emisijas (SEG) nepārsniedz Latvijai noteiktās saistības (SEG piesaistes apjoms - 32 tūkst. GgCO₂ ekvivalents gadā).

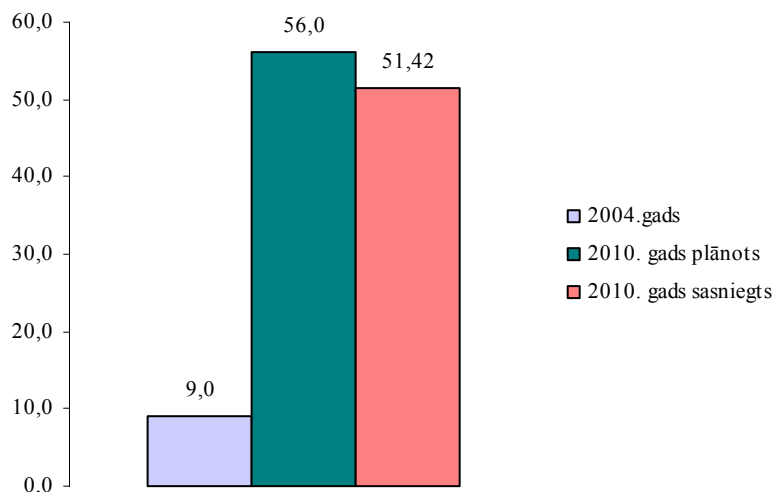
Vides kvalitāti raksturojošie rādītāji noteikti atbilstoši „Vides politikas pamatnostādņem, 2009. – 2015.”, ko Ministru kabinets ar rīkojumu Nr.517 apstiprinājis 2009. gada 31. jūlijā. Valsts statistikas dati analizēti par laikposmu līdz 2009. gada 30. decembrim, jo valsts statistika par 2010. gadu būs pieejama tikai 2011. gada jūlijā.

Līdz 2010. gada beigām ir apstiprināti 244 ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projekti, no kuriem 78 projekti apstiprināti aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000 un 166 projekti apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000. Šo projektu īstenošana tieši ietekmēs pazemes ūdens ņemšanas apjomu, ūdens objektu ar augstu vai labu kvalitāti īpatsvaru, kā arī iedzīvotāju īpatsvaru, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi.

4.1. Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi

Līdz 2010. gada beigām pabeigti 2 ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projekti apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000 un 3 projekti aglomerācijās ar cilvēku

ekvivalentu lielāku par 2000. Pabeidzot īstenot ūdenssaimniecības infrastruktūras projektus, palielinājies to Latvijas iedzīvotāju skaits, kuriem ir pieejami centralizētie notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas pakalpojumi, kā rezultātā tiek samazināts ar neattīrītiem notekūdeņiem vidē novadītais piesārņojums.

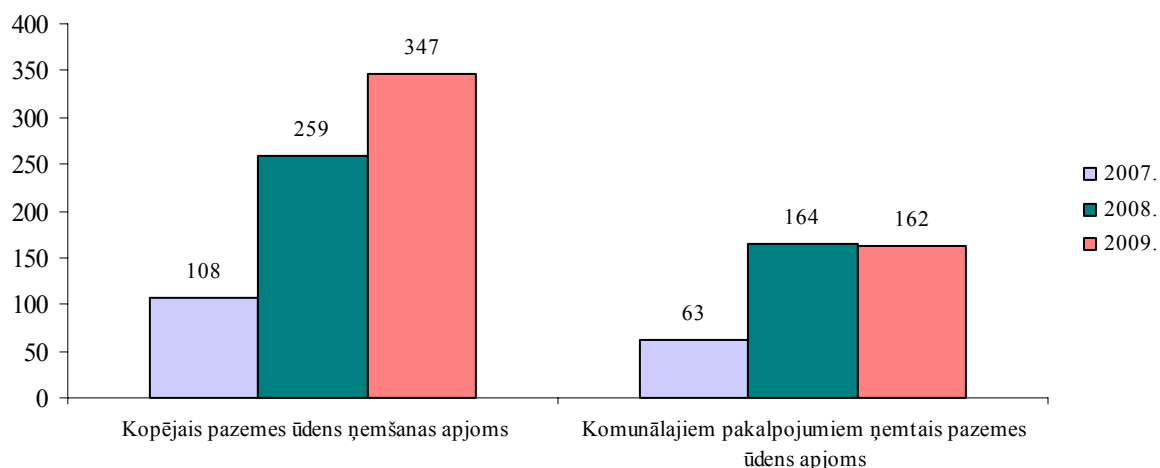

5. attēls. Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, %

2009.gadā iedzīvotāju īpatsvaru, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, bija plānots palielināt par 47%, t.i., par 2004. – 2006. gada Kohēzijas fonda līdzekļiem plānots bija sasniegt 42%, par 2007. – 2013. gada ES fondu līdzekļiem – 5% iedzīvotāju īpatsvara pieaugumu. Lielāko ieguldījumu rādītāja sasniegšanā, t.i., 42,2% veido 2000. – 2006. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas periodā apstiprinātie un īstenotie Kohēzijas fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) līdzfinansētie projekti. 2007. – 2013. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda īstenoto 5 projektu ieguldījums ir tikai 0,22 % (5. attēls), jo pirmie līgumi par 2007. – 2013. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda projektu īstenošanu noslēgti attiecīgi tikai 2008. gada beigās Kohēzijas fonda projektiem un 2009.gada beigās ERAF projektiem, turklāt ūdenssaimniecības infrastruktūras projektu īstenošanas maksimālais laiks attiecīgi Kohēzijas fonda līdzfinansētajiem projektiem ir 4 gadi un ERAF – 2 gadi. Kā papildu faktors rādītāja neizpildei ir projekta īstenošanas laikā identificētais finansējuma ietaupījums, kuru finansējuma saņēmēji pamatā izmanto papildu pasākumu īstenošanai, kas novirza rādītāju izpildes laiku, jo projektā sasniegtās rādītāja vērtības tiek ņemtas vērā tikai pēc projekta pabeigšanas.

4.2. Samazināts ūdens patēriņš

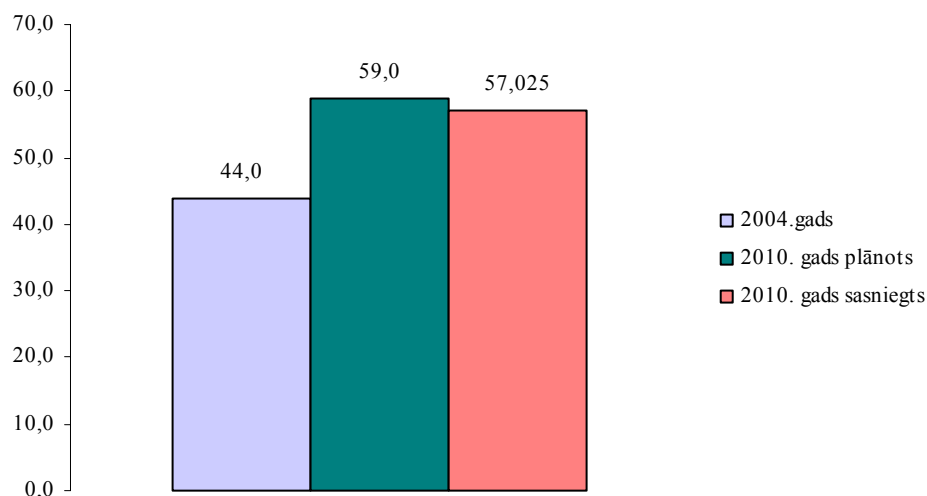
Atbalstot Eiropas Savienības līdzfinansējuma piesaisti ūdenssaimniecības infrastruktūras projektu īstenošanai, tika plānots, ka samazināsies ūdens zudumi ūdensapgādes sistēmā, kā arī, uzlabojoties ūdens patēriņa uzraudzības sistēmai, iedzīvotāji un uzņēmumi ekonomēs dabas resursus. Saskaņā ar valsts statistikas datiem 2007. gadā ņemtais pazemes ūdens apjoms sastādīja 108 milj. m³, no kuriem ~ 63 milj. m³ tika paņemti komunālo pakalpojumu vajadzībām, t.i., 44% Latvijas iedzīvotāju. Valsts statistikas dati liecina, ka salīdzinājumā ar 2007. gadu, būtiski pieaudzis ņemtā pazemes ūdens apjoms (6. attēls).

6. attēls. Pazemes ūdens ņemšanas apjoms, milj. m³³

Kopējais ņemtā pazemes ūdens apjoms 2008. gadā pieaudzis par 240%, bet 2009. gadā jau par 320% salīdzinājumā ar 2007. gadu. Attiecīgi komunālajiem pakalpojumiem ņemtais pazemes ūdens apjoms 2008. gadā palielinājies par 260%, bet 2009. gadā – par 257%, t.i., 2009. gadā ir vērojams samazinājums salīdzinājumā ar 2008. gadu. Kopumā komunālajiem pakalpojumiem ņemtā pazemes ūdens apjoma īpatsvars no kopējā ņemtā pazemes ūdens apjoma samazinājies no 58% 2007. gadā līdz 47% 2009. gadā. Šis valsts statistikā identificējamais ievērojamais ņemtā pazemes ūdens apjoma palielinājums skaidrojams ar iespējamām kļūdām ūdens patēriņa uzskaitē, to apkopojumā vai aprēķiniem gada griezumā, kā arī ar izmaiņām valsts statistikas pārskatu iesniegšanas sistēmā. 2008. gada 30.decembrī stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.1075 „Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām”, kuri nosaka vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapas un jaunu kārtību to aizpildīšanai un iesniegšanai.

³ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un hidrometeoroloģijas aģentūra” dati VARAM_zinojums HP IA_130511_precizetais

7. attēls. Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši dzeramā ūdens apsaimniekošanas pakalpojumi, %

Vienlaikus ar ņemtā pazemes ūdens apjoma pieaugumu līdz 2010. gada beigām palielinājies arī to iedzīvotāju skaits, kuriem ir nodrošināta centralizēto ūdens apgādes pakalpojumu pieejamība, attiecīgi no 44% līdz 57,025% Latvijas iedzīvotāju, t.i., palielinājies to iedzīvotāju skaits, par kuriem sniedz informāciju valsts statistikā (7. attēls). Līdz 2010. gada beigām 5 pabeigto projektu ietvaros kopumā samazināti zudumi par ~6 tūkst. m³ gadā. Vidēji uz vienu iedzīvotāju īstenoto projektu rezultātā tiek novērsti ~300 l lieli ūdens zudumi gadā.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ierosina grozīt ietekmes rādītāja bāzes un plānotās kvantitatīvās vērtības, ievērojot izmaiņas valsts statistisko datu uzskaitē, par bāzes gadu nosakot 2008. gadu ar tajā noteiktajiem valsts statistikas datiem.

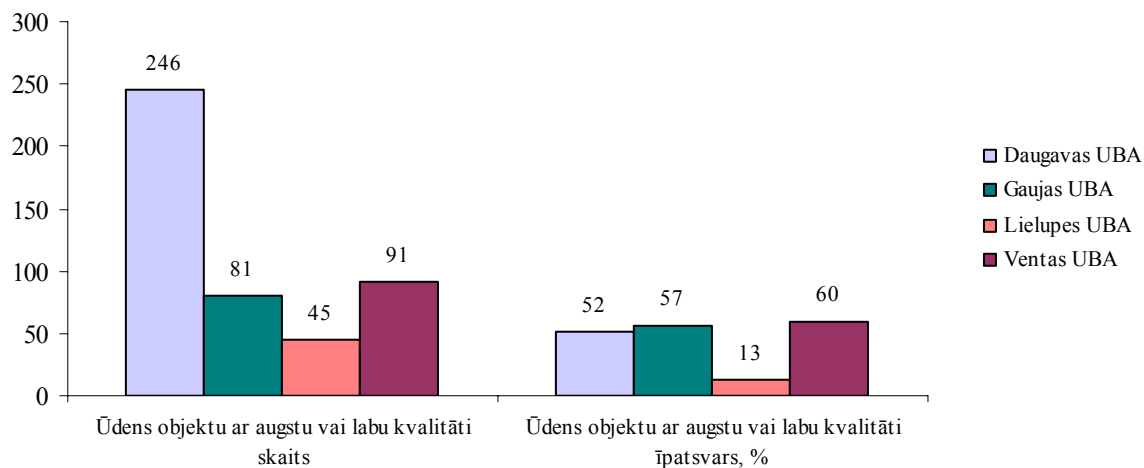
4.3. Nodrošināta cilvēku veselībai nekaitīga ūdens kvalitāte

Latvijas teritorija iedalīta 4 upju baseinu apgabalos: Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalos (turpmāk – UBA). Šajos apgabalos, ņemot vērā to ekoloģisko tipoloģiju, antropogēnās slodzes, nozīmi tautsaimniecībā un dabas aizsardzībā, kā arī citus faktorus, izdalīti 204 upju un 259 ezeru ūdensobjekti. Ūdensobjekta ekoloģisko kvalitāti nosaka ūdensobjekta hidroloģiskās, bioloģiskās, fizikālās un ķīmiskās īpašības, pēc kuru kvantitatīvajām vai kvalitatīvajām vērtībām var spriest par ūdeņu kvalitāti.

Ūdensobjektu kvalitāti ietekmē:

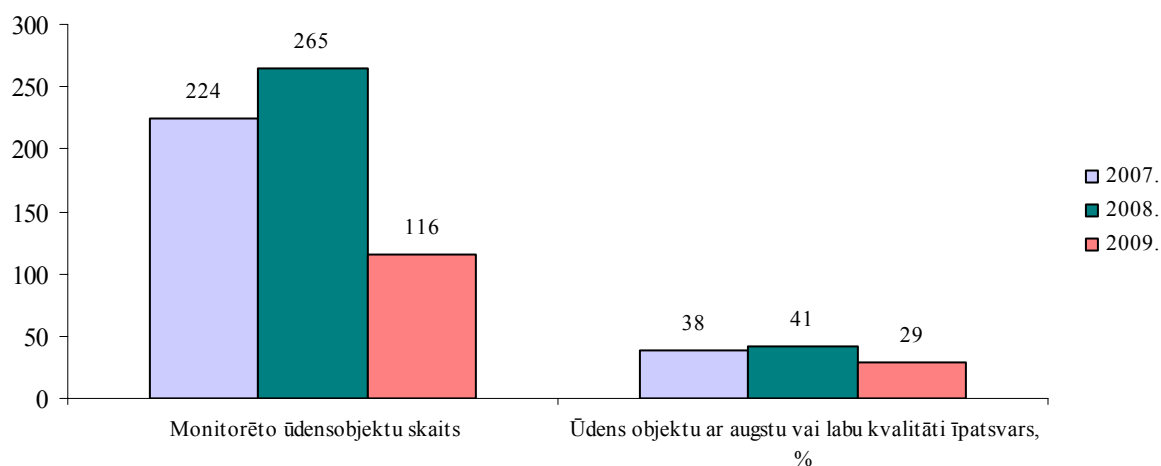
- notekūdeņu radītā slodze (3.4.1.1. un 3.5.1.1. aktivitāte);
- piesārņotās vietas, tai skaitā vēsturiski piesārņotās vietas, atkritumu izgāztuves, kā arī bijušās un esošās naftas produktu glabātaves un degvielas uzpildes stacijas, minerālmēslu un lauksaimniecības ķīmikāliju noliktavas, fermas, bijušās militārās teritorijas un citi saimnieciskās darbības objekti (3.5.1.2.1. un 3.4.1.4. aktivitāte);
- lauksaimnieciskās darbības un centralizēti nesavāktie un neattīrītie notekūdeņi (3.4.1.1. un 3.5.1.1. aktivitāte);
- morfoloģiskie pārveidojumi (aizsprosti, polderi, upju taisnošana);
- pārrobežu piesārņojums;
- plūdu apdraudējums (3.4.1.5.1. un 3.4.1.5.2. apakšaktivitāte).

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos, kas izstrādāti atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likumam un ar šo likumu pārņemtajai Padomes un Parlamenta 2000. gada 23. oktobra direktīvai 2000/60/EK, kas nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdeņu aizsardzības politikas jomā, iekļauta informācija par ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti. Saskaņā ar šiem plāniem, kas apstiprināti 2010. gadā, Latvijā vidēji ~50% no ūdensobjektiem ir augsta vai laba kvalitāte (8. attēls).

8. attēls. Ūdens objektu ar augstu vai labu kvalitāti īpatsvars upju baseinu apgabalos, %⁴

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos, kas izstrādāti sešu gadu periodam no 2010. līdz 2015. gadam, atspoguļots ūdensobjektu patreizējais stāvoklis, izvirzīti to kvalitātes mērķi un pasākumi mērķu sasniegšanai. Vienlaikus katru gadu tiek sagatavots „Virszemes ūdeņu kvalitātes pārskats”, kas apkopo katra gada monitoringā iegūtos datus. Diemžēl šos datus nevar viennozīmīgi interpretēt un salīdzināt ar iepriekš iegūtajiem datiem, jo ūdens objektu skaits un paši ūdensobjekti, kur veikts monitoringa, atsevišķos gados atšķiras (9. attēls).

9. attēls. Ūdens objektu ar augstu vai labu kvalitāti īpatsvars 2007. – 2009. gadā, %⁵

⁴ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un hidrometeoroloģijas aģentūra” dati

⁵ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un hidrometeoroloģijas aģentūra” dati
VARAM_zinojums HP IA_130511_precizetais

Turklāt virszemes ūdens monitoringā iegūtos datus nevar saistīt ar īstenotajām Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu aktivitātēm, jo

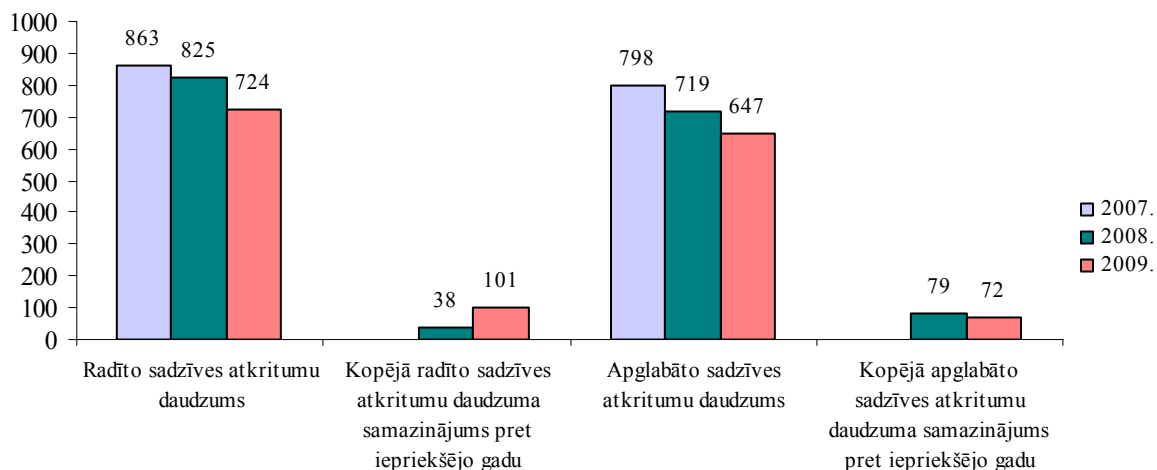
- ūdenssaimniecības infrastruktūras vai ražošanas tehnoloģiju attīstības projektu ietekme uz šo rādītāju nav tūlītēja pēc projekta īstenošanas;
- ekonomiskās krīzes apstākļos samazinājies monitorēto ūdensobjektu skaits, t.i., tikai 25% no upju un ezeru ūdens objektiem veikti monitoringa novērojumi.

Objektīvu ietekmes novērtējumu par Latvijas teritorijā atrodošos ūdensobjektu kvalitātes izmaiņām varēs veikt 2015. gadā, kad tiks pabeigta Upju baseinu plānu izstrāde nākošajam apsaimniekošanas ciklam (2016. – 2021.), t.i., kad tiks apkopota visa informācija par ūdens objektu kvalitāti un atkārtoti izvērtētas ūdens objektus ietekmējošās slodzes.

4.4. Nodrošināta racionāla, vidi saudzējoša un ilgtspējīga zemes resursu, zemes dziļu un augsnes izmantošana

Būtiskākā ietekme uz šo rādītāju ir pasākumiem, kas iekļauti darbības programmā „Infrastruktūra un pakalpojumi”. Izveidojot valstī normatīvo aktu prasībām atbilstošus atkritumu apglabāšanas poligonus, tiek radīti priekšnoteikumi, lai slēgtu un rekultivētu likumdošanas prasībām neatbilstošās atkritumu izgāztuves. Līdz 2010. gada beigām, piesaistot 2007. – 2013. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda finanšu līdzekļus, rekultivētas 23 sadzīves atkritumu izgāztuves 33,6 ha platībā, kā rezultātā tiek būtiski samazināts vidē novadītais piesārņojums. Vienlaikus jānorāda, ka kopš 2000. gada, kopumā ar ISPA, Kohēzijas fonda un ERAF atbalstu rekultivētas 298 normatīvo aktu prasībām neatbilstošās atkritumu izgāztuves ~ 418,43 ha platībā, attiecīgi Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ietvaros 251 izgāztuve 338,43 ha platībā un ERAF projektos – 47 izgāztuves 80 ha platībā.

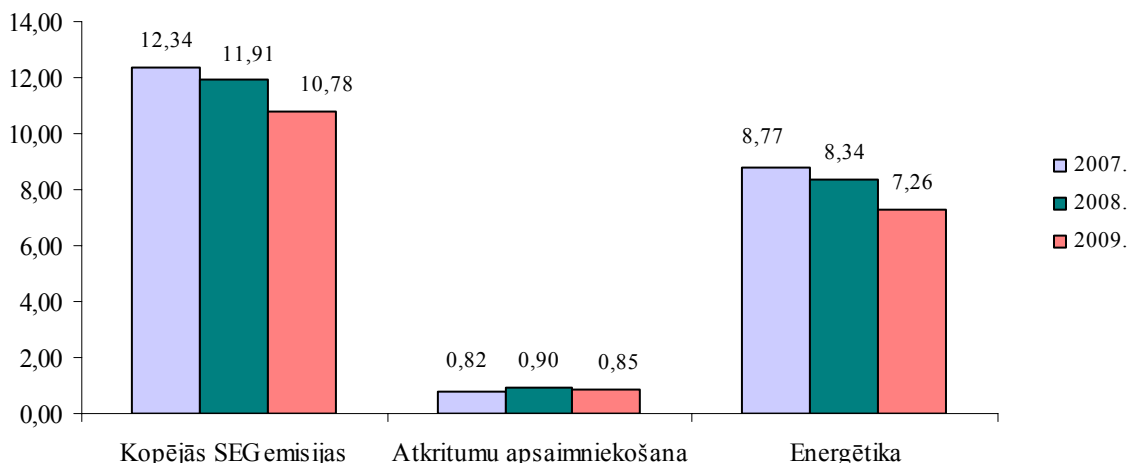
Pilnveidojot sadzīves atkritumu poligonu infrastruktūru, kā arī attīstot atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūru, neskatoties uz radītā atkritumu apjoma palielināšanos, attīstoties ekonomikai un palielinoties iedzīvotāju maksātspējai, tika paredzēts, ka samazināsies apglabāto atkritumu daudzums. Situācijas analīze liecina, ka neskatoties uz to, ka plānotās aktivitātes dalītās atkritumu vākšanas attīstībā vēl nav īstenotas (projektu īstenošanas maksimālais laiks ir 4 gadi, noslēgtie civiltiesiskie līgumi par projektu īstenošanu beigsies 2011. gadā) ir būtiski samazinājies kopējais apglabāto sadzīves atkritumu daudzums pret iepriekšējo gadu, t.i., 2008. gadā pret 2007. gadu un 2009. gadā pret 2008. gadu. Apglabāto atkritumu daudzuma samazinājums izskaidrojams ar ekonomisko krīzi – ekonomikas stagnāciju un iedzīvotāju maksātspējas ievērojamu kritumu, kā rezultātā samazinājies arī radīto atkritumu daudzums (*10. attēls*).

10. attēls. Radīto un apglabāto sadzīves atkritumu daudzums, tūkst. t⁶

4.5. Siltumnīcefekta gāzu emisijas (SEG) nepārsniedz Latvijai noteiktās saistības

Latvijai, saskaņā ar Kioto protokolu, individuāli vai kopā ar citām valstīm jāsasniedz emisiju līmenis periodam no 2008.-2012. gadam, kas ir 8% zem 1990. gada līmeņa t.i., 23 836,43 Gg CO₂ ekvivalenta gadā. SEG emisiju samazināšanās ekonomikā sasniedzama galvenokārt ar pasākumiem samazinot enerģijas patēriņu, palielinot atjaunojamo energoresursu īpatsvaru un uzlabojot energoefektivitāti enerģijas ražošanā un lietošanā.

11. attēls. Siltumnīcefekta gāzu emisijas, tūkst. Gg CO₂ ekvivalenta gadā⁷

Kā redzams SEG emisijas nepārsniedz Latvijai noteiktās saistības. Izvērtējot atsevišķo nozaru ieguldījumu, redzams, ka lielāko daļu no SEG emisijām jeb ~70% dod enerģijas izmantošana, tai skaitā transports. Laikā no 2007. gada līdz 2009. gadam SEG emisijas, ko rada enerģijas izmantošana, ir samazinājušās (11. attēls). Samazinājies arī ar šo sektoru saistīto SEG emisiju īpatsvars kopējā emisiju apjomā attiecīgi no 71% 2007. gadā līdz 67% 2009. gadā. Būtiski mazāku ieguldījumu SEG emisijās dod SEG emisijas, ko rada atkritumu apsaimniekošana, t.i., SEG emisiju īpatsvars kopējā emisiju apjomā 2007. gadā ir 6,6%, 2008. gadā – 7,5% un 2009. gadā 7,8%. Savukārt atkritumu poligonu radīto SEG emisiju īpatsvars kopējā emisiju apjomā 2007. gadā ir 4,7%, 2008. gadā – 5,0% un 2009. gadā – 5,5%, jeb palielinājies no 0,578 tūkst. Gg CO₂ ekvivalenta gadā 2007. gadā līdz 0,593 tūkst. Gg CO₂ ekvivalenta gadā 2009. gadā, kas izskaidrojams ar normatīvo aktu prasībām atbilstošu atkritumu poligonu nodošanu ekspluatācijā.

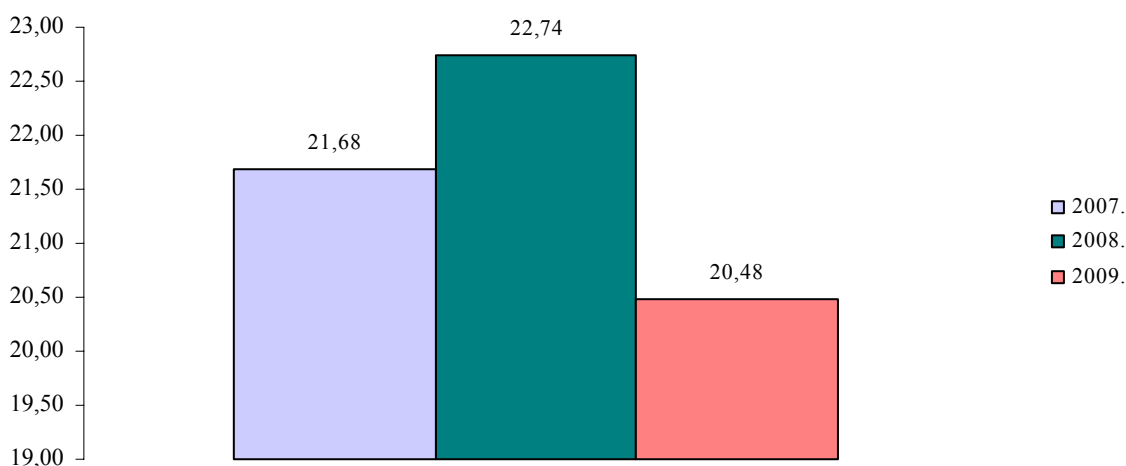
Galvenie pasākumi SEG emisiju samazināšanai darbības programmu ietvaros ir:

- ēku renovācijas pasākumi;
- efektīvu un videi draudzīgu tehnoloģiju izstrāde un ieviešana;
- atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšana energoresursu bilanci;
- energoresursu efektīva un racionāla izmantošana,
- kā arī atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabojumi.

⁶ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un hidrometeoroloģijas aģentūra” dati

⁷ Avots: LVGMC sagatavotais Nacionālais inventarizācijas ziņojums 1990-2009, 2011 VARAM_zinojums HP IA_130511_precizetais

Otrs kvantitatīvais rādītājs, kas rāda, vai Latvijai varētu būt problēmas ar saistību izpildi, ir SEG piesaistes apjoms. Šis rādītājs tika iekļauts kā ietekmes rādītājs, lai novērtētu darbības programmu īstenošanas pasākumu ietekmi. Diemžēl „Vides politikas pamatnostādnes, 2009. – 2015.” konstatēta tehniska kļūda – rādītāja mērvienība ir tūkst. Gg CO₂ ekvivalenta gadā (12. attēls). SEG emisiju piesaisti nodrošina zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektors, t.i., šis rādītājs tieši nav atkarīgs no ES fondu ietekmes – galvenokārt to ietekmē Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai.

12. attēls. Siltumnīcefekta gāzu emisiju piesaistes apjoms, tūkst. Gg CO₂ ekvivalents gadā⁸

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, ierosina ietekmes rādītāja „Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas nepārsniedz Latvijai noteiktās saistības” uzraudzību īstenot ar kvantitatīvo rādītāju – „SEG emisijas kopējais apjoms, Gg CO₂ ekvivalents gadā” („Vides politikas pamatnostādnes, 2009. – 2015.”, 42.-43. lpp. http://www.vidm.gov.lv/lat/dokumenti/ppd/files/text/dokumenti//Pamatnostadnes-WWW.doc#_Toc234890228), kas objektīvāk ļaus novērtēt tieši darbības programmu īstenošanā panākto rezultātu.

5. Pasākumi horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” ieviešanas un uzraudzības nodrošināšanā

Horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” ieviešanas un uzraudzības nodrošināšanai VARAM:

- savas kompetences ietvaros piedalījusies „Vadlīniju, kas nosaka horizontālo politiku ieviešanas uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un uzraudzības kārtību 2007.-2013. gada plānošanas periodā” aktualizēšanā;
- „Vadlīnijas horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” īstenošanai un uzraudzībai, 2007. – 2013. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas periods”

⁸ Avots: LVGMC sagatavotais Nacionālais inventarizācijas ziņojums 1990-2009, 2011 VARAM_zinojums HP IA_130511_precizetais

(<http://www.vidm.gov.lv/lat/fondi/kohez/?doc=6669>) papildinātas ar atbalsta dokumentiem – izstrādātas īpašas „Ilgadējā pārskata par Eiropas Savienības fondu līdzfinansētā projekta mērķa grupām un horizontālo prioritāšu ieviešanu” formas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārziņā esošajām aktivitātēm, kuru mērķi saskan ar HP IA mērķiem. „Ilgadējā pārskata par Eiropas Savienības fondu līdzfinansētā projekta mērķa grupām un horizontālo prioritāšu ieviešanu” formas ieejamas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas tīmeklī www.varam.gov.lv;

- 21.01.2010. Uzraudzības komitejas apakškomitejas sēdē prezentējusi „Horizontālās prioritātes – ilgtspējīga attīstība – uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un uzraudzības kārtību”;
- organizējusi konsultācijas par horizontālās prioritātes īstenošanas uzraudzību ar Ekonomikas ministrijas, Satiksmes ministrijas, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas, Centrālās finanšu un līgumu aģentūras, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūras un Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārstāvjiem (06.01.2010.; 07.01.2010.);
- atbildīgajām un sadarbības iestādēm (Ekonomikas ministrija, Satiksmes ministrija, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, Centrālās finanšu un līgumu aģentūra, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra un Valsts reģionālās attīstības aģentūra) organizējusi semināru par atbildīgās iestādes ziņojuma par horizontālo prioritāšu īstenošanu Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ietvaros sagatavošanu (04.02.2010);
- piedalījusies Veselības ministrijas organizētos semināros, prezentējot „Horizontālās prioritātes – ilgtspējīga attīstība – uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipi un uzraudzības kārtība”: seminārs par Eiropas Reģionālās attīstības fonda 3.1.5.3.1.aktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība” ieviešanas nosacījumiem (19.02.2009.); seminārs par Eiropas Reģionālās attīstības fonda 3.1.5.1.2.aktivitātes „Veselības aprūpes centru attīstība” ieviešanas nosacījumiem (20.01.2010.).

6. Apstiprināto projektu sadalījums atbilstoši horizontālās prioritātes „Ilgspējīga attīstība” mērķiem

2. tabula. Horizontālās prioritātes „Ilgspējīga attīstība” īstenošanas rādītāju progress atbilstoši darbības programmu pasākumiem, 2010. gads

Nr.p.k.	Rādītāji	Pasākumi	Apstiprināto projektu skaits, 2010. gads	Apstiprināto projektu, kuriem ir ietekme uz HP IA skaits, 2010. gads
1.	Apstiprināto projektu skaits, kas vērsti uz ūdens piesārņojuma samazinājumu un ūdens zudumu samazinājumu	3.1.4. pasākums	20	13
		3.4.1. pasākums	96	96
		3.5.1. pasākums	30	30
		3.6.1. pasākums	19	12

		Kopā	165	151
2.	Apstiprināto projektu skaits, kas vērsti uz atkritumu apsaimniekošanas kvalitātes uzlabošanu	<i>2.3.2. pasākums</i>	66	44
		<i>3.5.1. pasākums</i>	6	6
		Kopā	72	50
3.	Apstiprināto projektu skaits, kas vērsti uz gaisa piesārņojuma samazinājumu	<i>3.2.1. pasākums</i>	66	19
4.	Apstiprināto projektu skaits, kas vērsti uz siltumnīcas efekta gāzu emisiju samazinājumu	<i>3.1.4. pasākums</i>	20	17
		<i>3.1.5. pasākums</i>	62	49
		<i>3.4.4. pasākums</i>	118	118
		<i>3.5.2. pasākums</i>	8	8
		<i>3.6.1. pasākums</i>	19	6
		Kopā	227	198
5.	Apstiprināto projektu skaits, kuriem piešķirti punkti horizontālajā prioritātē „Ilgtspējīga attīstība”	<i>2.1.1. pasākums</i>	114	110
		<i>3.2.1. pasākums</i>	66	66
		<i>3.3.1. pasākums</i>	4	4
		<i>3.4.1. pasākums</i>	3	3
		<i>3.5.1. pasākums</i>	5	5
		Kopā	192	188
6.	Apstiprināto projektu skaits, kas vērsti uz trokšņa līmeņa samazinājumu	<i>3.2.1. pasākums</i>	66	19
7.	Apstiprināto projektu skaits, kuros kā rādītājs ietverts vides pārvaldības sistēmu un citu brīvprātīgu uz vides aizsardzību vērstu instrumentu ieviešana	-	-	-
8.	Apstiprināto projektu skaits, kuros norādīta labā prakse horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” īstenošanā	<i>3.1.5. pasākums</i>	62	49
KOPĀ		Uzņēmējdarbība un inovācijas	180	154
		Infrastruktūra un pakalpojumi	437	414
		KOPĀ	617	568

2010. gadā apstiprināti 568 projekti, kuriem ir ietekme uz HP IA, no tiem 73% tiks īstenoti darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” un 27% darbības programmas

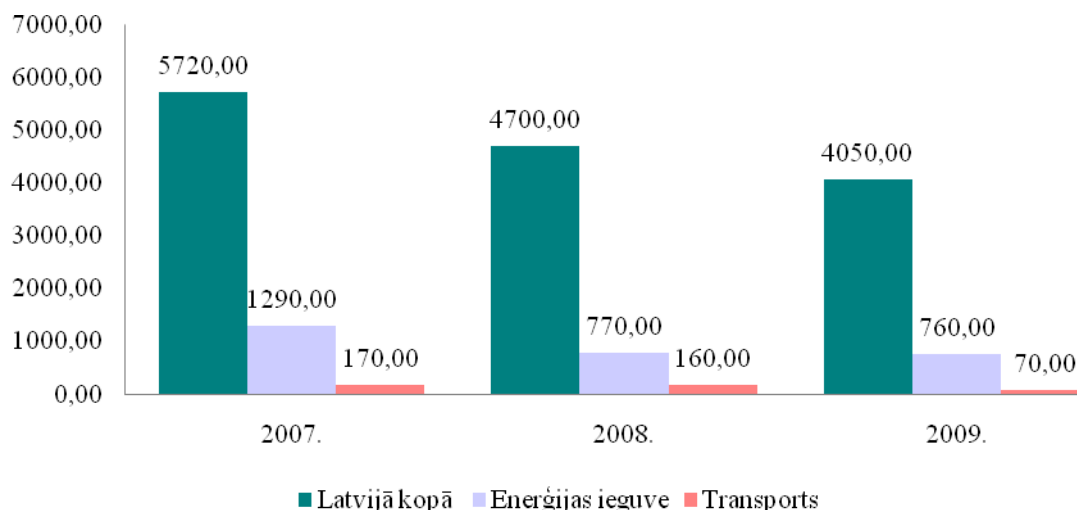
„Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros. Jāatzīmē, ka vienam projektam var būt ietekme uz vairākiem HP IA mērķiem, kas novērojams satiksmes infrastruktūras uzlabošanas projektos un reģionālās attīstības projektos, kā arī projektos, kur plānota ēku renovācija.

Pārskata periodā uzsākta un turpinās 114 aktivitātes „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” projektu īstenošana. Projektu iesniegumi izvērtēti atbilstoši 2.1.1.1.aktivitātes īstenošanas noteikumos noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem, tai skaitā atbilstoši kvalitātes kritērijam „Projektā īstenojamais pētījums sniedz ieguldījumu ilgtspējīgas attīstības horizontālās prioritātes īstenošanā”. 110 projekti sniedz ieguldījumu ilgtspējīgas attīstības horizontālās prioritātes īstenošanā. No tiem 44 projektiem ir tieša pozitīva ietekme – projekta rezultāti ir vērsti uz videi draudzīgu jaunu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju radīšanu, dabas un energoresursu racionālu izmantošanu vai negatīvas ietekmes uz vides kvalitāti novēršanu vai samazināšanu un 66 projektiem ir netieša pozitīva ietekme - projekta rezultātus var izmantot videi draudzīgu jaunu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju radīšanai, dabas un energoresursu racionālai izmantošanai vai negatīvas ietekmes uz vides kvalitāti novēršanai vai samazināšanai.

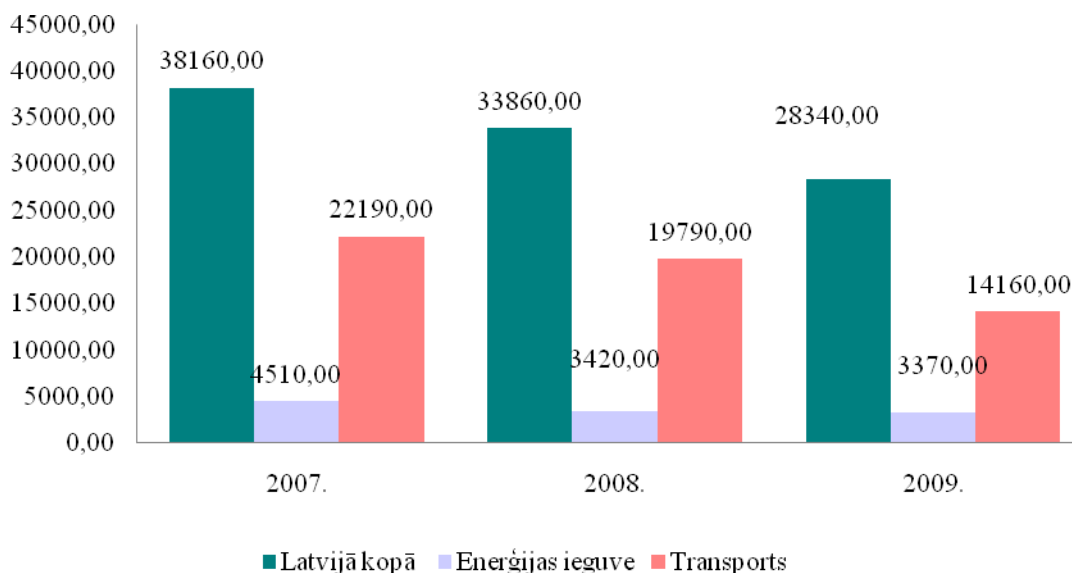
7. Horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” īstenošanas uzraudzības rādītāju analīze⁹

Nodaļā sniegta informācija par atbilstošajiem HP IA uzraudzības rādītājiem Latvijā kopumā 2007., 2008. un 2009. gadā, t.i., sniegta šo rādītāju bāzes vērtība, jo informācija par VSID darbības programmu ietekmi uz šiem rādītājiem VARAM varēs apkopot pēc atbilstošo projektu reālas īstenošanas, kad finansējuma saņēmēji un atbildīgās iestādes iesniegs informāciju VARAM.

7.1. Gaisa piesārņojuma samazinājums

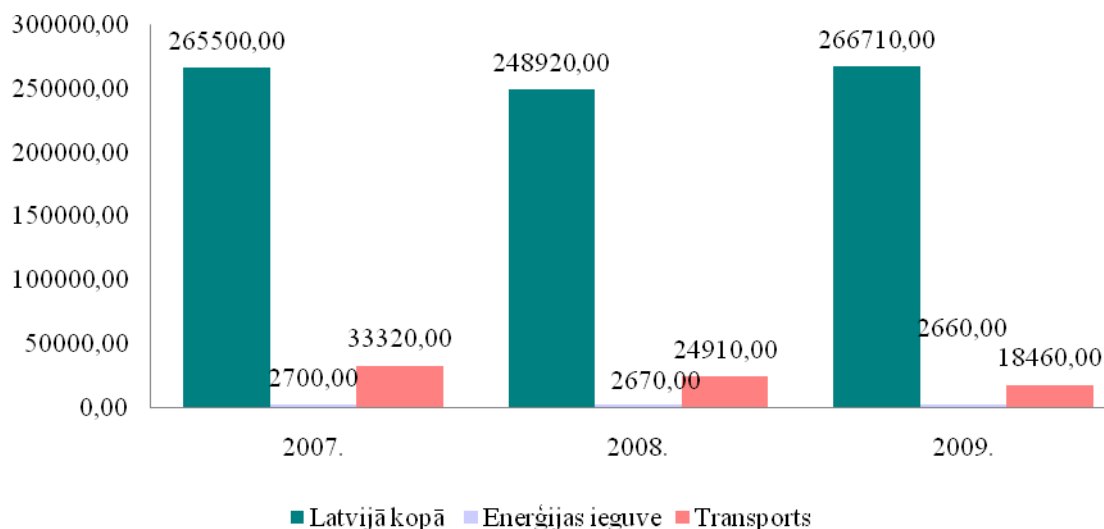

13. attēls. Sēra dioksīda (SO_2) emisijas, t

14. attēls. Slāpekļa oksīdu (NO_x) emisijas, t

⁹ Nodaļā izmantoti dati no valsts statistiskā pārskata „Nr.2-Gaiss”, valsts statistiskā pārskata „Nr.2-Ūdens”, valsts statistiskā pārskata par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem „Nr.3-A” un LVGMC dati. Informācija par 2010. gadu valsts statistikas pārskatos vēl nav apkopota.

15. attēls. Oglekļa monoksīda (CO) emisijas, t

Analizējot enerģijas ieguves un transporta sektora radīto emisiju īpatsvaru no kopējām emisijām Latvijā, var secināt, ka 2007. – 2009. gadu periodā enerģijas ieguves sektora radīto emisiju īpatsvars ir palicis gandrīz nemainīgs, bet transporta radīto emisiju īpatsvars ir samazinājies:

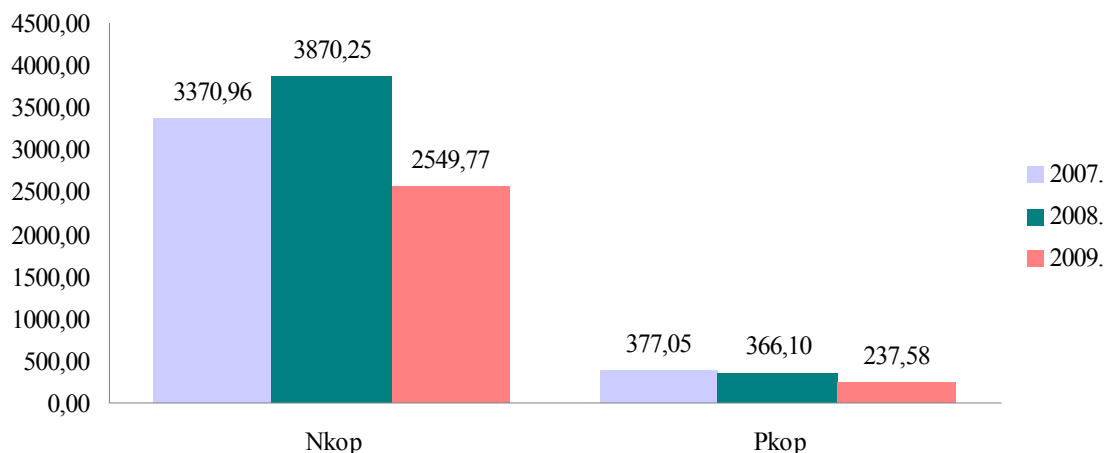
- transporta sektora radītās SO₂ emisijas 2007. gadā sastāda 3%, 2008. gadā – 3%, 2009. gadā – 2% no kopējām SO₂ emisijām Latvijā;
- transporta sektora radītās NO_x emisijas 2007. gadā ir 58%, 2008. gadā – 58%, 2009. gadā – 50% no kopējām NO_x emisijām Latvijā;
- transporta sektora radītās CO emisijas 2007. gadā ir 13%, 2008. gadā – 10%, 2009. gadā – 7% no kopējām CO emisijām Latvijā.

7.2. Ūdeņu apsaimniekošana

Vislielākā ietekme uz šo sfēru ir 3.4.1.1. un 3.5.1.1. aktivitātēm, kuru ietvaros 2010. gadā pabeigti 5 projekti. 3.5.1.1. aktivitātes ietvaros pabeigti projekti Krāslavā, Balvos un Priekulē, 3.4.1.1. aktivitātes ietvaros – Lūznavas un Vandānu ciemā. Savukārt 3.1.4.3. un 3.6.1.1. aktivitātes ietvaros īstenoti 23 projekti, kur identificēti ieguldījumi ūdens piesārņojuma un ūdens zudumu samazināšanā.

7.2.1. Biogēno elementu emisiju samazinājums virszemes ūdeņos

Lai gan Latvijā kopumā 2008. gadā vidē novadīts paliekošais kopējā slāpekļa piesārņojums (N_{kop}) 3870,25 t liecina par pieaugumu salīdzinājumā ar 2007. gadu (3370,96 t), kas varētu arī norādīt uz neprecīzu datu uzskaiti pirms spēkā stājās 2008. gada 30.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1075 „Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām”, jau 2009. gadā vērojams vidē novadītā kopējā slāpekļa samazinājums – 2549,77 t (16.attēls.).

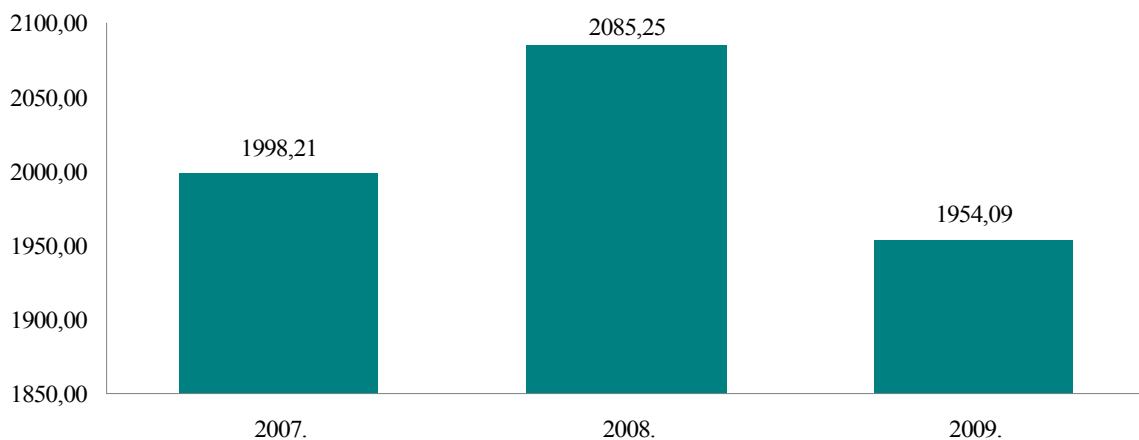
16. attēls. Vidē novadītais N_{kop} un P_{kop} Latvijā, t/gadā

Attiecībā uz kopējo fosforu tiek novērots vidē novadītā paliekošā piesārņojuma samazinājums no 377,05 t 2007. gadā līdz 237,5,10 t 2009. gadā, t.i., vidē novadītais paliekošais piesārņojums ar fosforu samazinājies par 37% no 2009. gadā novadītā piesārņojuma.

Paliekošais piesārņojums ar fosforu (P_{kop}), pabeidzot 3.4.1.1. un 3.5.1. aktivitātes projektus, samazinājies par 1454 kg/gadā un ar slāpekli (N_{kop}) – par 2226 kg/gadā, salīdzinot ar atbilstošo ūdenssaimniecību vidē novadīto piesārņojumu pirms projekta īstenošanas uzsākšanas (projekta iesnieguma sagatavošanas gads).

7.2.2. Skābekli patērējošo organisko vielu ieneses samazinājums virszemes ūdeņos

Latvijā kopā 2008. gadā vidē novadīts paliekošais piesārņojums BSP_5 – 2085,25 t, pateicoties ūdenssaimniecības infrastruktūras atjaunošanai un modernizācijai jau 2009. gadā vērojams vidē novadītā paliekošā piesārņojuma BSP_5 samazinājums par 6,3% no 2008. gadā novadītā, sasniedzot 1954,09 t gadā (17. attēls.).

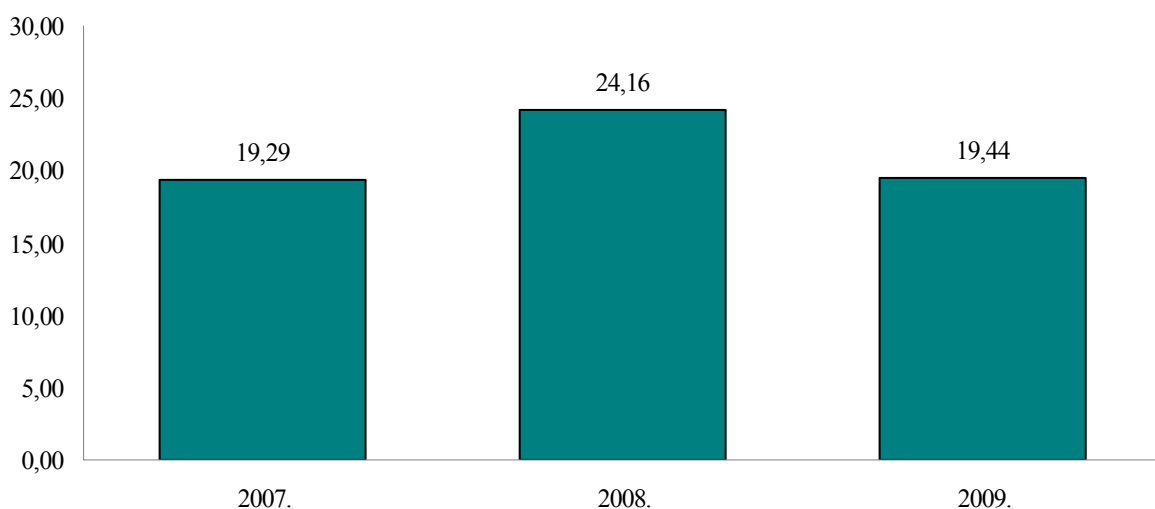

17. attēls. Vidē novadītais BSP_5 Latvijā, t/gadā

2010. gadā pabeidzot 3.4.1.1. un 3.5.1.1. aktivitātes projektus, skābekli patērējošo organisko vielu ienese virszemes ūdeņos (BSP₅) samazinājusies par 1226 kg gadā, salīdzinot ar atbilstošo ūdenssaimniecību vidē novadīto piesārņojumu pirms projekta īstenošanas uzsākšanas (projekta iesnieguma sagatavošanas gads).

7.2.3. Ūdens zudumu samazinājums

Uzskaitīts, ka 2008. gadā Latvijā kopā pazemes ūdens zudumi bija 24,16 milj.m³, kas ir 9,9 % no kopējā iegūtā pazemes ūdens apjoma. Lielākie ūdens zudumi konstatēti komunālajā saimniecībā – 23,026 milj.m³, t.i., 95 % no kopējiem uzskaitītajiem ūdens zudumiem Latvijā. 2009. gadā vērojams ūdens zudumu samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu – 19,50% pateicoties tīklu rekonstrukcijai ūdenssaimniecības attīstības projektu ietvaros. Savukārt 2007. gada datus, kā jau minēts iepriekš, nevar uzskatīt par precīziem (18.attēls).

18. attēls. Pazemes ūdens zudumi milj.m³

Pabeidzot 3.4.1.1. un 3.5.1.1. aktivitātes projektus ūdens zudumi samazināti par 5704 m³ gadā, salīdzinot ar atbilstošo ūdenssaimniecību vidē novadīto piesārņojumu pirms projekta īstenošanas uzsākšanas (projekta iesnieguma sagatavošanas gads).

7.3. Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums

Vislielākā ietekme siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumā ir:

- 3.4.4.1. aktivitātei „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”;
- 3.4.4.2. aktivitātei „Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”;
- 3.5.2.1. aktivitātei „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”;
- 3.5.2.2. aktivitātei „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība”.

3.4.4.1. aktivitātē kopā apstiprināti 131 projekti, t.sk. 2010. gadā apstiprināti 81 projekti.

3.4.4.2. aktivitātē kopā apstiprināti 60 projekti, t. sk. 2010. gadā – 37 projekts.

3.5.2.1. aktivitātē 2007. – 2013. gada plānošanas periodā kopā apstiprināti 11 projekti,

3.5.2.2. aktivitātē – 10 projekti, t.sk. 2010. gadā apstiprināti 8 projekti.

Analīzi par siltumnīcefekta gāzu emisijām skatīt 3.5. nodaļā.

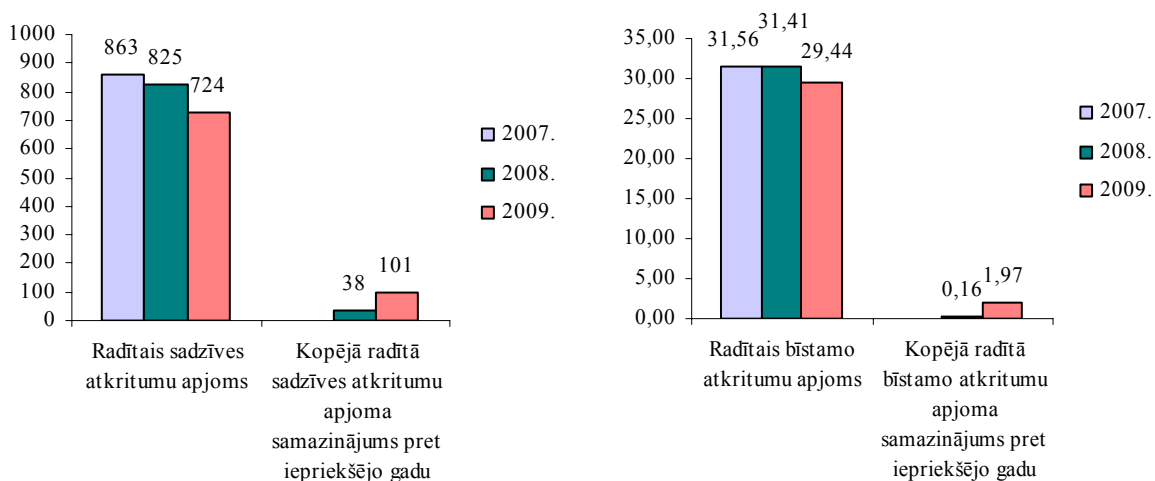
VARAM_zinojums HP IA_130511_precizētais

7.4. Atkritumu apsaimniekošana

Vislielākā ietekme uz šo sfēru ir 3.5.1.2. aktivitātes „Reģionālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu attīstība” apakšaktivitātēm, kā arī 2.3.2.2. aktivitātei „Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās”. 3.5.1.2. aktivitātes „Reģionālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu attīstība” 3.5.1.2.2. un 3.5.1.2.3. apakšaktivitātēs 2010. gadā apstiprināti 6 projekti finansējuma piešķiršanai no Kohēzijas fonda, bet 44 projektos no 66 2.3.2.2. aktivitātē „Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās” apstiprinātajiem projektiem identificēta ietekme uz atkritumu apsaimniekošanas kvalitāti.

7.4.1. Radītais sadzīves un bīstamo atkritumu apjoms un radīto atkritumu (sadzīves un bīstamo atkritumu) apjoma samazinājums

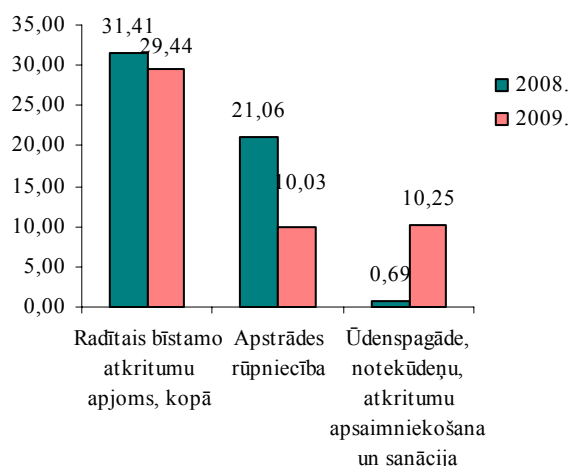
Situācijas analīze liecina, ka ekonomiskās krīzes apstākļos, ko raksturo ekonomikas stagnācija un zemā iedzīvotāju maksātspēja, būtiski samazinājies gan radīto sadzīves atkritumu (*19. attēls*), gan bīstamo atkritumu daudzums (*20. attēls*). Laikā no 2007. gada līdz 2009. gadam sadzīves atkritumu daudzums vidēji uz vienu iedzīvotāju samazinājies no 375 līdz 315 kg gadā, t.i., par ~16%.

19. attēls. Radītais sadzīves atkritumu apjoms, tūkst. t

20. attēls. Radītais bīstamo atkritumu apjoms, tūkst. t

Kopumā bīstamo atkritumu daudzums samazinājies no 31,56 tūkst. t 2007. gadā līdz 29,44 tūkst. t 2009. gadā, t.i., samazinājies par 6%. Vislielākais radītā bīstamo atkritumu apjoma samazinājums 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu ir apstrādes rūpniecībā – 50% (*21. attēls*).

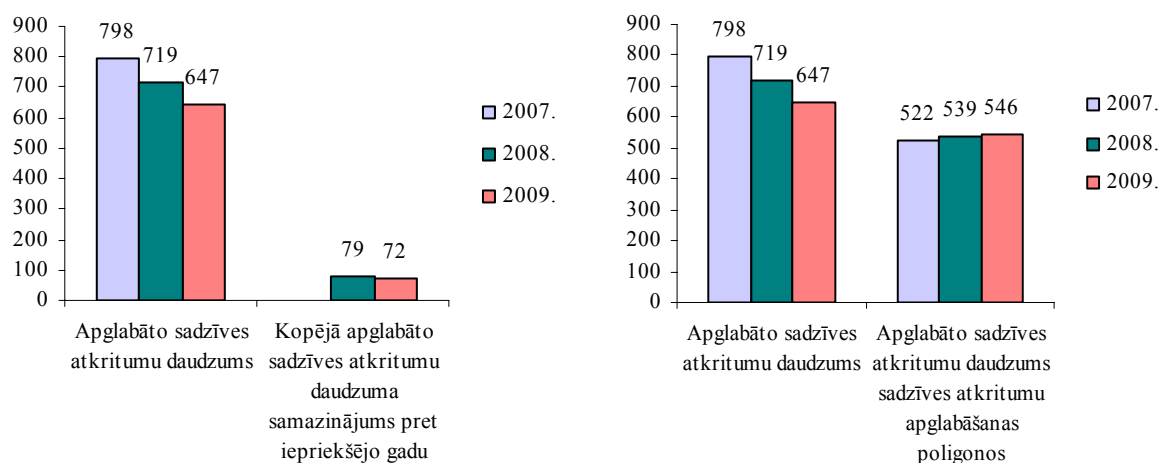

21. attēls. Radītais bīstamo atkritumu apjoms atbilstoši nozarēm, tūkst. t

ES fondu ietekmi uz šo rādītāju varēs noteikt, kad VARAM rīcībā būs Ekonomikas ministrijas informācija par projektiem, kas pabeigti un kuru viens no mērķiem bija atkritumu samazināšana. Vienīgā informācija, ko ir sniegusi Ekonomikas ministrija ir, ka 2010. gadā 2.3.2. pasākuma ietvaros ir apstiprināti 66 projekti, no kuriem 44 projekti vērsti uz atkritumu apsaimniekošanas kvalitātes uzlabošanu.

7.4.2. Apglabāto sadzīves atkritumu daudzuma samazinājums

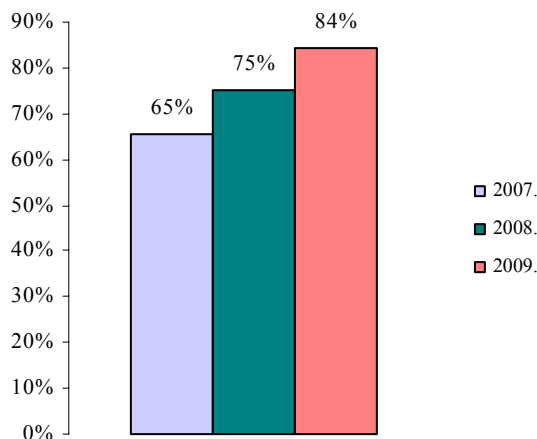
Samazinoties radīto sadzīves atkritumu apjomam, samazinājies arī apglabāto atkritumu daudzums un kopējais apglabāto sadzīves atkritumu daudzums pret iepriekšējo gadu (22. attēls). Gadā apglabāto sadzīves atkritumu daudzums samazinājies par 10%. Atzīmējams ir fakts, ka, ieguldot finansējumu atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izveidē, būtiski palielinājies tas sadzīves atkritumu apjoms, ko apglabā normatīvo aktu prasībām atbilstošajos sadzīves atkritumu poligonos nevis izgāztuvēs (23. attēls).

22. attēls. Apglabāto sadzīves atkritumu daudzums, tūkst. t

23. attēls. Apglabāto sadzīves atkritumu daudzums sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonos, tūkst. t

Ja 2007. gadā Latvijas teritorijā darbojās 5 sadzīves atkritumu apglabāšanas poligoni, tad 2008. gadā jau 9 sadzīves atkritumu poligoni bija ieguvuši atļaujas atkritumu apglabāšanai, bet 2009. gadā sadzīves atkritumus apglabāšanu nodrošināja 10 sadzīves atkritumu poligoni. Sadzīves atkritumu poligonos apglabāto atkritumu īpatsvars no kopējā apglabāto atkritumu daudzuma palielinājies no 65% 2007. gadā līdz 84% 2009. gadā (24.attēls).

24. attēls. Sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonos apglabātais atkritumu daudzums, % no kopējā apglabāto sadzīves atkritumu daudzuma

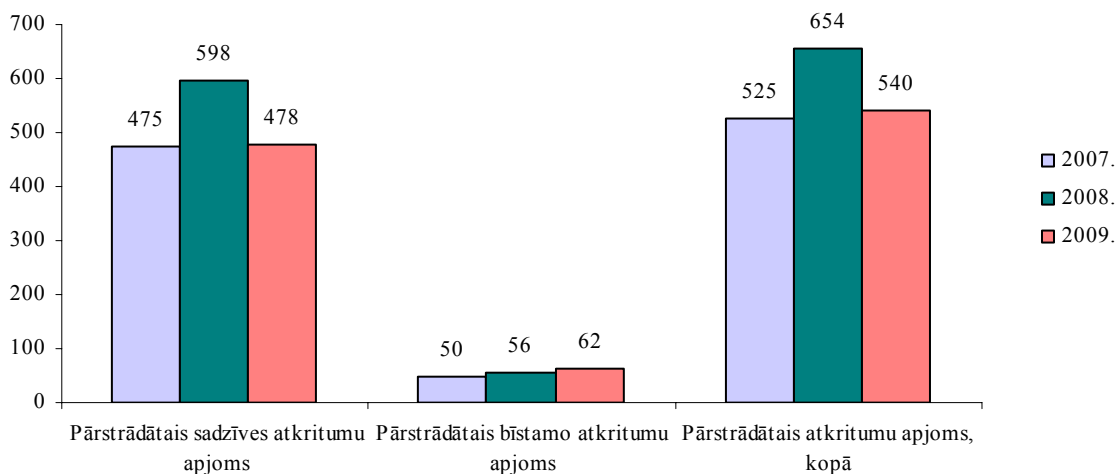
Tikai vienā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā – Vidusdaugavas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā – nav izveidots normatīvo aktu prasībām atbilstošs sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons. Šajā reģionā, piesaistot 2007. – 2013. gada ES finanšu plānošanas perioda Kohēzijas fonda līdzfinansējumu, notiek sadzīves atkritumu poligona „Dziļā Vāda” būvniecība, sadzīves atkritumu pārkraušanas - šķirošanas staciju būvniecība Madonā un Aizkrauklē, šķirošanas stacijas būvniecība Jēkabpilī un bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukuma būvniecība Madonā. Šo sadzīves atkritumu poligonu un citus atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objektus ir paredzēts nodot ekspluatācijā 2011.gada vidū. Lai nodrošinātu sadzīves atkritumu apglabāšanu un novērstu to nekontrolētu apglabāšanu līdz poligona „Dziļā Vāda” nodošanai ekspluatācijā, Vidusdaugavas reģionā darbību turpina 18 izgāztuves. Šīm izgāztuvēm ir izdotas atļaujas to darbībai, kurās ir ietverti vides aizsardzības pasākumi, kuri ir jāveic, lai ierobežotu izgāztuvju radīto negatīvo ietekmi uz vidi. Valsts Vides dienesta reģionālo vides pārvalžu inspektori regulāri veic pārbaudes minētajās izgāztuvēs, kontrolējot veikto pasākumu kvalitāti. 2010. gadā šajās atkritumu izgāztuvēs vēl tika apglabāti sadzīves atkritumi 50 tūkst. t apmērā, t.i., ~ 7% no 2009. gadā kopumā Latvijā apglabātajiem sadzīves atkritumiem.

Visos pārējos sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonos plānots uzlabot infrastruktūru, lai atbilstoši direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem prasībām tiktu nodrošināta apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšana. Šo projektu ietekme uz horizontālās prioritātes rādītājiem būs identificējama tikai pēc projektu īstenošanas.

7.4.3. Pārstrādāto sadzīves un bīstamo atkritumu apjoms

Informācija par pārstrādāto sadzīves un bīstamo atkritumu daudzumu ir attiecināma uz kopējām tendencēm Latvijā saskaņā ar valsts statistiku (25. attēls). Šos datus nav ietekmējusi darbības programmu īstenošana, jo 3.5.1.2.3. apakšaktivitātes „Dalītas atkritumu

apsaimniekošanas sistēmas attīstība” ietvaros apstiprināto projektu ietekme būs redzama tikai pēc šo projektu pabeigšanas 2011. un 2012. gadā.

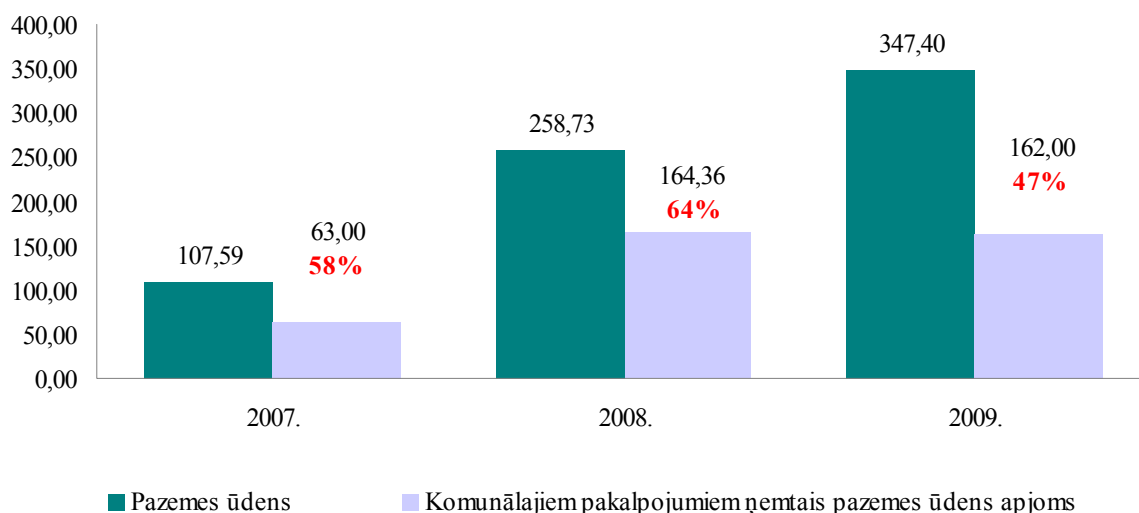

25. attēls. Pārstrādāto sadzīves un bīstamo atkritumu apjoms, tūkst. t

7.5. Dabas resursu izmantošana

7.5.1. Pazemes ūdens ņemšanas apjoms

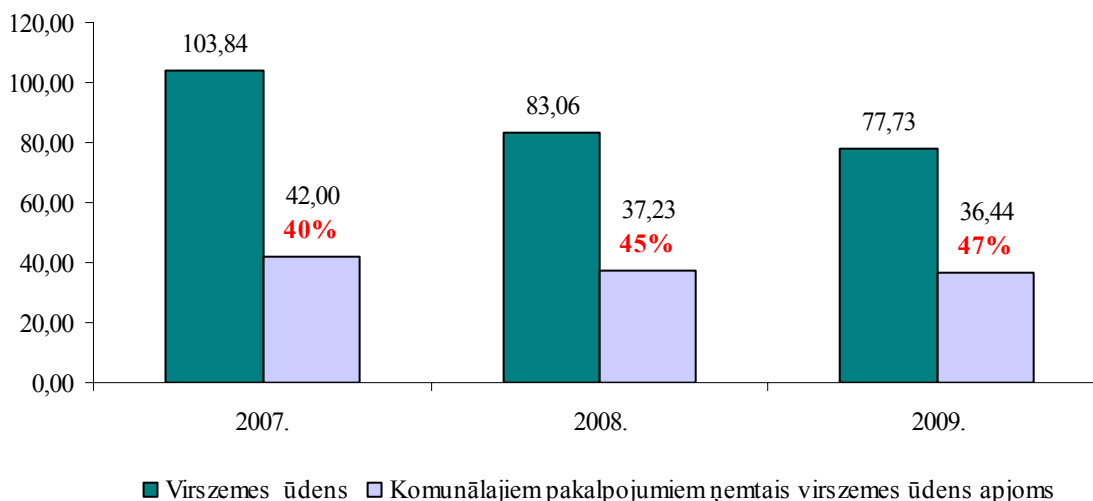
Lielākā ietekme uz pazemes ūdens ņemšanas apjomu ir 3.5.1.1. aktivitātei „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000” un 3.4.1.1. aktivitātei „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000”. Šo aktivitāšu projektos plānots no vienas puses palielināt māsaimniecību pieslēgumu skaitu ūdensapgādes sistēmai, t.i., iedzīvotāju skaitu, kuriem ir pieejami centralizēti ūdensapgādes pakalpojumi, no otras puses, rekonstruējot ūdensapgādes tīklus, samazināt ūdens zudumus.

26. attēls. Pazemes ūdens ieguve un komunālajiem pakalpojumiem ņemtais pazemes ūdens apjoms gadā, milj. m³

Lielākā daļu pazemes ūdens tiek ņemta komunālajai ūdenssaimniecībai – dzeramā ūdens apgādei un izmantošanai citām sadzīves vajadzībām (2007. gadā 58%, 2008. gadā 64% un 2009. gadā 47% no visa iegūtā pazemes ūdens) (27.attēls.).

7.5.2. Virszemes ūdens ņemšanas apjoms

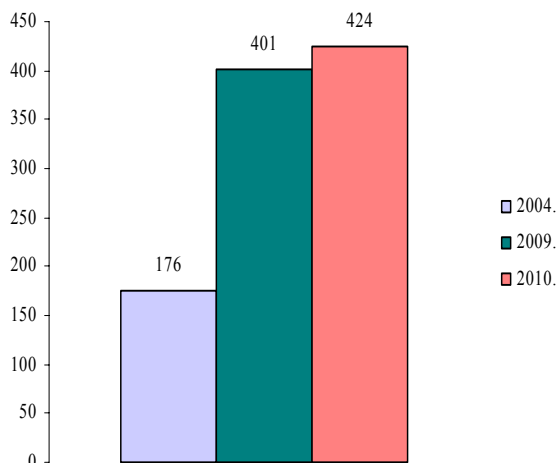
27. attēls. Virszemes ūdens ņemšana un komunālajiem pakalpojumiem ņemtais virszemes ūdens apjoms gadā, milj. m³

Komunālajiem pakalpojumiem ņemtā virszemes ūdens īpatsvars palielinājies no 40% 2007. gadā līdz 47% 2009. gadā no visa iegūtā virszemes ūdens. (27.attēls.). Vienlaikus novērojams komunālajiem pakalpojumiem ņemtā virszemes ūdens apjoma samazinājums, kas no vienas puses varētu liecināt, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanā vairāk izmanto pazemes ūdeni, no otras puses – patērētāji ekonomiskāk izmanto ūdens resursus un pakalpojumu sniedzēji samazina ūdens zudumus ūdens apgādes tīklos.

7.5.3. Sanēto, rekultivēto piesārņoto teritoriju platība

Šo HP IA rādītāju ietekmē 3.3.1.6. aktivitāte „Liepājas Karostas ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikumu nodrošināšana”, 3.4.1.4. aktivitāte „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” un 3.5.1.2.1. apakšaktivitāte „Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācija”. Vienlaikus identificēti arī atbilstoši pasākumi 2.1.2.4. aktivitātes „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” ietvaros.

3.5.1.2.1. apakšaktivitātes „Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācija” ietvaros plānots rekultivēt 85 normatīvo aktu prasībām neatbilstošās sadzīves atkritumu izgāztuves. Vienlaikus jānorāda, ka kopš 2000. gada, kopumā ar ISPA, Kohēzijas fonda un ERAF atbalstu rekultivētas 298 normatīvo aktu prasībām neatbilstošas atkritumu izgāztuves ~ 418,43 ha platībā, attiecīgi Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ietvaros 251 izgāztuve 338,43 ha platībā un ERAF projektos – 47 izgāztuves 80 ha platībā (28. attēls.).

28. attēls. Reaktivēto izgatuvju skaits

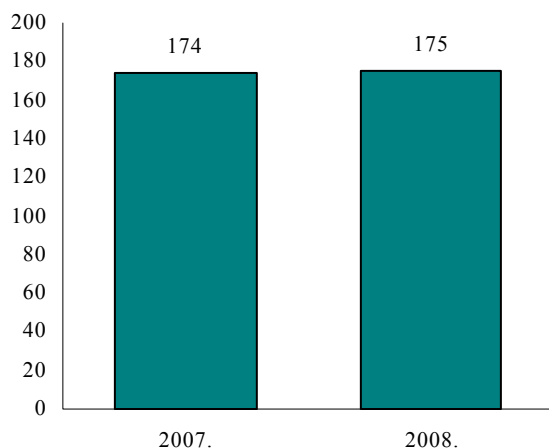
Līdz 2010. gada beigām, piesaistot 2007. – 2013. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda finanšu līdzekļus, reaktivētas 23 sadzīves atkritumu izgāztuves 33,4 ha platībā, kā rezultātā tiek būtiski samazināts vidē novadītais piesārņojums.

7.6. Energoefektivitāte

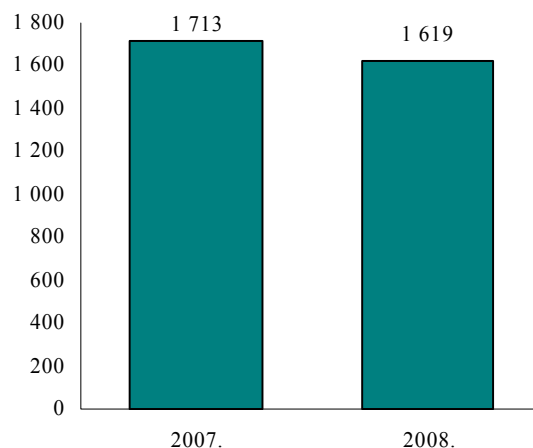
Energoefektivitātes jomā lielākā ietekme uz HP IA rādītājiem ir paredzama no to aktivitāšu īstenošanas, kuras vērstas uz energoresursu patēriņa samazinājumu:

- 3.1.4.3. aktivitāte „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros”;
- 3.4.4.1. aktivitāte „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”;
- 3.4.4.2. aktivitāte „Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”;
- 3.6.1.1. aktivitāte „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai”;
- 3.6.1.2. aktivitāte „Rīgas pilsētas ilgtspējīga attīstība”;
- 3.6.2.1. aktivitāte „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai”.
- 3.5.2.1. aktivitāte „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”;
- 3.5.2.2. aktivitāte „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība”.

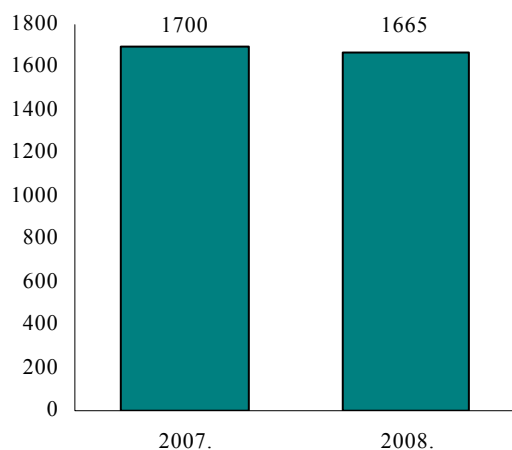
Dati par primāro energoresursu patēriņa izmaiņām iegūti no Ekonomikas ministrijas sagatavotā pārskata „Latvijas enerģētika skaitļos, 2009.” (29., 30., 31. un 32.attēls).

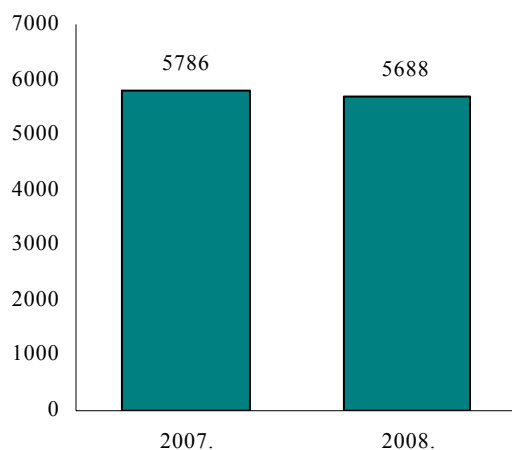
29. attēls. Ogļu patēriņa izmaiņas, tūkst. t

30. attēls. Naftas produktu patēriņa izmaiņas, tūkst. t

31. attēls. Dabas gāzes patēriņa izmaiņas, milj. m³

32. attēls. Elektroenerģijas patēriņa izmaiņas, GWh

2010. gadā 3.4.4.1 aktivitātes īstenoto projektu ietvaros sasniegts 50,38% siltumenerģijas patēriņa samazinājums atbalstītajās daudzdzīvokļu mājās. 3.4.4.2. aktivitātes ietvaros atbalstītajās sociālajās mājās siltumenerģijas patēriņa samazinājums ir 40,66%.

Līdz 2013. gadam 3.5.2.1. aktivitātes ietvaros siltumenerģijas ražošanas efektivitāti rekonstruētajos siltumavotos plānots palielināt līdz 80%.

8. Pārskats par labās prakses piemēriem saistībā ar horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” ieviešanu

Atbildīgās iestādes ziņojumos par horizontālo prioritāšu īstenošanu Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ietvaros aicinātas iekļaut vērtējumu par horizontālās prioritātes principu ievērošanu un labās prakses piemērus, kas veicinājuši horizontālās prioritātes principu ievērošanu un ietekmi uz DPP noteikto uzraudzības rādītāju izpildi un informāciju par aktivitāšu/apakšaktivitāšu īstenošanu, kuru ietvaros īstenoto projektu aktivitātes nav tieši saistītas ar konkrētu rādītāju, kas atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 24. februāra noteikumu Nr. 175 „Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem” VARAM_zinojums HP IA_130511_precizētais

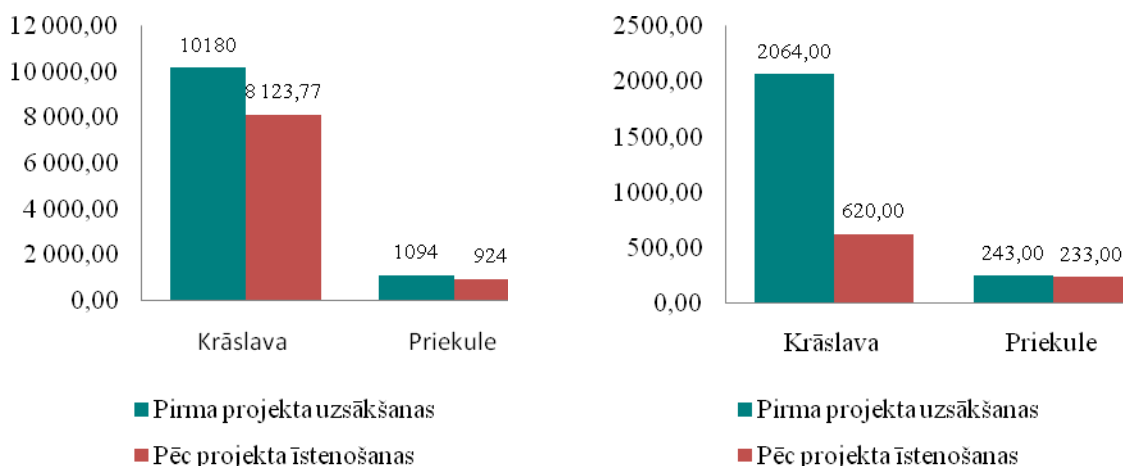
pielikumam apstiprināti par nacionālajiem vides indikatoriem, izmaiņām, bet kas pastarpināti vērsti horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu, piemēram:

- plānots aizstāt drukātos materiālus (vai to daļu) ar elektroniskajiem datu nesējiem (piemēram, USB);
- plānots materiālus drukāt uz otrreiz izmantojamā papīra;
- paredzēti informēšanas pasākumi par vides aizsardzības jautājumiem, kas pārsniedz minimālās prasības/tiek izmantotas inovatīvas metodes sabiedrības informēšanai par HP IA mērķiem un principiem u.c;
- zaļā iepirkuma izmantošana.

8.1. Labās prakses piemēri VARAM pārziņā esošajās aktivitātēs

2010. gada laikā VARAM projektu iesniegumu atlasēs apstiprināti 219 projekti, no tiem 189 projektos iekļauti pasākumi HP „Ilgtspējīga attīstība” mērķu sasniegšanai. Lielākais projektu skaits, t.i., 150 vērsti uz ūdens piesārņojuma un ūdens zudumu samazinājumu.

2010. gadā 3.5.1.1. aktivitātes ietvaros tika pabeigti ūdenssaimniecības attīstības projekti – Priekules (Ventas upes baseins), Krāslavas un Balvu (Daugavas upes baseins) pilsētās, kuru viens no mērķiem ir saistīts ar vidē novadītā paliekošā piesārņojama samazināšanu, atbalstot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukciju vai jaunu izbūvi.

33. attēls. Ar komunālās ūdenssaimniecības notekūdeņiem novadītais N_{kop} pirms ūdenssaimniecības attīstības projektu īstenošanas uzsākšanas un pēc projektu pabeigšanas Krāslavā un Priekulē t /gadā

34. attēls. Ar komunālās ūdenssaimniecības notekūdeņiem novadītais P_{kop} pirms ūdenssaimniecības attīstības projektu īstenošanas uzsākšanas un pēc projektu pabeigšanas Krāslavā un Priekulē t /gadā

Krāslavas ūdenssaimniecības projekta īstenošanas rezultātā ar komunālās ūdenssaimniecības notekūdeņiem novadītais N_{kop} samazinājies no 10180 kg/gadā pirms projekta uzsākšanas līdz 8123,77 kg/gadā pēc projekta īstenošanas, P_{kop} samazinājies no 2064 kg/gadā līdz 620 kg/gadā pēc projekta īstenošanas. Attiecīgi pēc Priekules ūdenssaimniecības projekta īstenošanas N_{kop} samazinājies no 1094 kg/gadā līdz 924 kg/gadā un P_{kop} no 243 kg/gadā līdz 233 kg/gadā (33. un 34. attēls.).

8.2. Labās prakses piemēri Ekonomikas ministrijas pārziņā esošajās aktivitātēs

Tā kā Latvijas dzīvojamais fonds ir sliktā stāvoklī un liela daļa daudzdzīvokļu dzīvojamo māju ir ar augstu siltumenerģijas patēriņu, sniedzot atbalstu dzīvokļu īpašniekiem nepieciešamo renovācijas darbu veikšanai, Ekonomikas ministrija 3.4.4.1. aktivitātes „Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” ietvaros plāno samazināt siltumenerģijas patēriņu valstī – ar aktivitātei pieejamo 44,37 milj. latu ERAF finansējumu varēs atbalstīt aptuveni 1000 daudzdzīvokļu dzīvojamo māju renovāciju.

Projekta „Daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Ozolainē, Ābeļu ielā 11 energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi” ietvaros pamatojoties uz ēkas tehniskajā apsekošanā un energoaudita pārskatā noteikto, tika veikta koridoru logu nomainīšana, mājas ārdurvju nomainīšana, mājas ārsienu siltināšana, cokola siltināšana. Sākotnēji tika paredzēts, ka īstenojot šos pasākumus tiks sasniegts 20% siltumenerģijas ietaupījums. Pēc pirmās apkures sezonas projekta īstenošanā norādījuši, ka reālais ietaupījums ir sasniedzis 50% no sākotnējā siltumenerģijas patēriņa.

Šis projekts ir piemērs, kas parāda, ka, atbalstot renovācijas darbus, tiek panākta ievērojama siltumenerģijas ekonomija, t.i., tiek nodrošināta horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” principu īstenošana.

8.3. Labās prakses piemēri Satiksmes ministrijas pārziņā esošajās aktivitātēs

2010. gadā 3.2.1.4.aktivitātes „Mazo ostu infrastruktūras uzlabošana” ietvaros tika pabeigts projekts „Skultes ostas akvatorijas un kanāla padziļināšana”. Ostas akvatorijas un kanāla padziļināšana pozitīvi ietekmēs kuģošanas drošību, jo kuģu ceļi būs drošāki satiksmei, tādēļ samazināsies satiksmes negadījumu risks, vienlaicīgi, samazinot apkārtējās vides piesārņojuma risku, kas var rasties satiksmes negadījumu rezultātā. Ostas akvatorijas un kanāla padziļināšana samazina arī plūdu draudu iespējamību.

8.4. Labās prakses piemēri Veselības ministrijas pārziņā esošajās aktivitātēs

Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētā 3.1.5.pasākuma „Veselības aprūpes infrastruktūra” 3.1.5.2.aktivitātes „Neatliekamas medicīniskās palīdzības attīstība”, 3.1.5.3.1.apakšaktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība” un 3.1.5.1.2.apakšaktivitātes „Veselības aprūpes centru attīstība” ietvaros pārskata periodā no īstenošanā esošajiem 62 projektiem 49 projekti ir saņēmuši papildus punktus par horizontālās prioritātes "Ilgtspējīga attīstība" principu ievērošanu.

3.1.5.3.1.apakšaktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstība”, 3.1.5.1.2.apakšaktivitātes „Veselības aprūpes centru attīstība” un 3.1.5.2.aktivitātes „Neatliekamas medicīniskās palīdzības attīstība” ietvaros kā viena no atbalstāmajām darbībām ir ēku ārējā rekonstrukcija, kas ievērojami samazinās energoresursu patēriņu un attiecīgi veicina horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu. Kopējā summa, kuru 3.1.5.pasākuma „Veselības aprūpes infrastruktūra” ietvaros saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ar finansējuma saņēmēju plānots izlietot ēku ārējai renovācijai ir 8 207 175 LVL, kas savukārt ir 4.78% no 3.1.5.pasākumam pieejamā kopējā finansējuma.

8.5. „Zaļā iepirkuma” principa ievērošanas gadījumi

Īstenojot darbības programmu „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, 2.3.2.2. aktivitātē „Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās”; 2.1.2.2.2. apakšaktivitātē „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā” un 2.1.2.4.aktivitātē „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” identificēti 54 projekti, kur bija plānots piemērot „zaļo iepirkumu”. No šiem projektiem īstenoti 19 projekti, t.i., „zaļais iepirkums” ir jau piemērots 19 projektu ieviešanā.